

romániai magyar sajtó

A Magyar Újságírók Romániai Egyesületének időszaki szakmai lapja
IV. folyam, XVIII. évfolyam, 2022. 1-2. szám • Ingyenes példány

Riportkönyvünk Nagybányán

Hibrid tavaszi közgyűlés a Léda-házban	6
Az emberek jobban hisznek a Facebooknak...	16
Székesi Ferenc, a szellemi ezermester	21

Kárpáti Igaz Szó – szolidaritási előfizetés

A több mint százéves múltra visszatekintő Kárpáti Igaz Szó Kárpátalja legfontosabb és legismertebb magyar médiaterméke. A százados hagyomány mellett a közelmúltban állandó jellemzője volt a megújulás. Megújult a honlapjuk (kiszo.net), podcastokkal és KISZÓ-videókkal jelentkeztek, erős a jelenlétük a közösségi médiában. Kárpátalján egyedüli médiumként saját applikációt fejlesztettek ki.

Az ukrajnai háború a *Kárpáti Igaz Szót* is nehéz helyzetbe sodorta. A magyarság felgyorsult elvándorlása miatt példányszámcsökkenés figyelhető meg, a nyomdai költségeik meredeken emelkedtek.

A kiadó egy pillanatig sem állította le a lap nyomtatását, míg az online felületükön megduplázták a közölt hírek, információk számát. Annak érdekében, hogy kompenzálni tudja a háború miatti bevételkieséseket és a szülőföldjükön tarthassák elhivatott kollégáikat, a *Kárpáti Igaz Szó szolidaritási előfizetést hirdet az anyaországban és a külhoni magyar régiókban élők számára.*

Mint közleményük fogalmaz: „Számítunk azokra, akik szívügyüknek érzik a kárpátaljai magyar írott szó megmaradását e nehéz időkben is.”

Szerkesztőségek, cégek, vállalkozások évi 30 ezer forintért, magánszemélyek 20 ezer forintért köthetnek *Kárpáti Igaz Szó* szolidaritási előfizetést. Cserébe a lap személyre szabott e-mailben heti rendszerességgel tájékoztatja az előfizetőt legújabb digitális (podcast, videó) tartalmaikról, eljuttatják nyomtatott lapszámaik elektronikus változatát PDF-formátumban, hozzáférést biztosítanak új és egyedi KISZÓ-applikációjuk használatához. Igény esetén a nyomtatott újságot is rendszeresen elpostázzák.

Kérjük a MŰRE tagjait, a sajtóban dolgozó kollégáinkat, a romániai magyar szerkesztőségeket, kiadókat, járuljanak hozzá a Kárpáti Igaz Szó 102 éve íródó történetének folytatásához, s népszerűsítsék ezt a lehetőséget ismerőseik körében. Küzdeni mindig, feladni soha! Legyen béke!

Az előfizetés részleteiről a Kárpáti Igaz Szó Facebook-oldalán tájékozódhat, illetve hagyhat üzenetet vagy írhat kollégáinknak e-mailt az igazikiszo@gmail.com címre.

Tartalom

- 2 Kárpáti Igaz Szó – szolidaritási előfizetés
- 4 Felfedezőben Nagyenyeden, Fehér megyében
- 6 Hibrid tavaszi közgyűlés a Léda-házban
- 12 A Szatmári Friss Újság megszüntetésére
- 13 Nemzetközi televíziós díj Keresztes Péternek
- 14 Megszűnik a Moldvai Magyarság
- 15 Sérült a sajtó legitimitása
- 16 „Az emberek jobban hisznek a Facebooknak, mint az újságoknak”
- 19 Állásfoglalás helyett
- 20 A cselekvésben való hit
- 21 Székedi Ferenc, a szellemi ezermester
- 22 Tényfeltárás, veszélyek, izgalmak – a Médianapok idei témái
- 24 Brassai sajtófotó-tárlatok Szentgyörgytől Nagykarolyig
- 26 Nagybányán jártam
- 28 Szántó Zoltán sportújságíró emlékére
- 29 Búcsú Horváth Aranytól
- 29 Máriás József emlékére
- 30 Szubjektív búcsú Román Győzőtől
- 31 Megújult a temesvári Heti Új Szó
- 32 MÚRE-ősz, 2022 – Szárhegy

Címlapon Pongrácz Panni (Nagybánya) felvételei.

Ne legyen elveszett, ami helyi

Nem sűrűn fordul elő, hogy a média kínál témát művészeti alkotásnak, ezért is lenne izgalmas olvasni egy Sajtó a magyar irodalomban témájú szövegválogatás. A nagyváradi Szigligeti Színház szeptemberben a Magyar Dráma Napján mutatta be felolvasószínházi formában Mihály Zsombor debüt-díjas darabját. A helyi című, három jelenetből álló, kétszereplős mű kisvárosi lap szerkesztőségében játszódik, a jelenben, romániai magyar közegben. Egy helyi rendőrt súlyosan bántalmaz a fontos ember fia, ám a sértettet hízélgéssel, fenyegetéssel ráveszik, vonja vissza a feljelentését. A szerkesztő próbálja rábeszél- ni, álljon ki magáért, ebből tettelegességig fajuló konfliktus lesz. Aztán fordul a kocka, már a rendőr állna ki igazáért, viszont közben a szerkesztő tenné fiókba a témát, nem vállalja a konfliktust.

Nyilván a példa, ha megtörtént esetet is dolgoz fel, sarkított, ám biztos, hogy minden szerkesztői pálya kínál hasonló helyzeteket, dilemmákat. A szakma persze ma másfajta kihívásokkal is szembesül. Alig jutottunk túl a pandémián, látjuk a nyomtatott lapok súlyos kitettséget az elszabadult költségeknek, látjuk kiadványok megszűnését, magyar közösségek sajtó nélkül maradását. Ugyanakkor ott van a közösségi oldalak jelentette helyzet, ezek ellenőrizetlen tartalmait a fogyasztók jelentős része egyenértékűnek, olykor még hitelesebbnek is tartja a szerkesztett anyagoknál.

Kiszolgáltatva a hatalmi, politikai játszmáknak, az anyagi nehézségeknek, az olvasói bizalom megingásának, igazán nagy kihívás a talponmaradás. Ezért is gondoljuk úgy, hogy a szakmai szolidaritás ma minden korábbinál fontosabb, az egymásra való figyelés mindennél előbbrevaló. Hisszük, hogy ehhez Egyesületünk a továbbiakban is megfelelő háttérrel, keretel képes biztosítani, remélem, hamarosan már közhasznú szervezatként.

Szűcs László

romániai
magyar sajtó

Alapítva: 1993

Kiadja a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete
Felelős kiadó, felelős szerkesztő:

Szűcs László elnök

Postacím: 540027 Marosvásárhely – Tg. Mureș,
Tusnád utca 5. sz.

Web: www.mure.ro. Telefon: 0365-402-538.

E-mail: mure@mure.ro

Tipográfia: Benkő J. Zoltán, Vicsi Judith

Tördelés: Darabont Éva

Készült az Alutus Nyomdávalatnál,

Csikszereda, felelős vezető: Hajdú Áron

RMDSZ

COMMUNITAS
ALAPITVÁNY

Felfedezőben Nagyenyeden, Fehér megyében

Május utolsó hétvégéjén Nagyenyed központtal szerveztük meg Egyesületünk legújabb riporttáborát. Legutóbbi ottlétünkhöz képest látványos változás, hogy a város mellett húzódó sztráda lejárója egészen közel visz a Molnár panzióhoz, ahová a tábor központját tettük, úgyhogy a megközelíthetőségre nem panaszkodhattunk. Ahogy a barátságos fogadtatásra vagy a környék remek boraira sem.

Az időzítés is fontos volt, hiszen a táborban összegyűlt kollégák segítségével sikerült hozzájárulnunk ahhoz, hogy szélesebb körben népszerűsíthessük a Bethlen kollégium alapításának 400. évfordulója ünnepi rendezvényeit, illetve a Fehér Megyei Magyar Napok júniusi programjait. Igazából azzal a sajtótájékoztatóval kezdődött a tá-

bor, amelyet Lőrincz Helga alpolgármester és Szőcs Ildikó, a Bethlen Gábor Kollégium igazgatója tartott a nevezetes iskola egyik termében. Soha nem hallgatta és kérdezte őket egyszerre ennyi magyar újságíró...

„A hétköznapiakon is, az ünnepeken is arra fókuszálunk, hogy tudatosítsuk: 400 éve itt vagyunk, s

hogy mi, Fehér megyei magyarok mindig partnerek voltunk” – fogalmazott az alpolgármester. Egy kérdés kapcsán az igazgatónő pedig azt mondta, a városbéli románság részvételére is számítanak a kollégium jubileumán, ami a Fehér Megyei Magyar Napokra is érvényes. „Azt szeretnénk a többségekben is tudatosítani, hogy ez a kerek évforduló arra szolgál, örüljünk egymásnak, s nem mások elleni szervezkedést jelent.” Egyébként a kollégiumban tanulók mintegy fele vegyesházasságban élő családból jön, ahogy a román tanintézményekben is vannak ilyen gyerekek. A vegyes családokban élő diákok esetében nagy hangsúlyt fektetnek a délutáni oktatásra. Újdonság, hogy a kollégium a most indult tanévtől bölcsődét indít, úgy-

Lőrincz Helga és Szőcs Ildikó riporttáborunkhoz időzített sajtótájékoztatója

Ebéd előtt a riporttábor résztvevői az enyedi Molnár panzióban

hogy a gazdag múlt mellett a jövő is reménytelőnek látszik.

Volt alkalmunk a tájékoztató után bejárni az iskolát, ahol nem csak újdonság, de kellemes élmény

Gyulafehérvárra is eljutottunk

is volt a felújított, korszerű futópályával is ellátott tornakert, amit a diákság az új tanévben vett birtokba.

A város és környéke jobb megismeréséhez hozzászolgáltak azok a beszélgetések is, amelyeket a Dr. Szász Pál Magyar Községi Házban a helyi magyar közösség képviselőivel folytattunk egy kellemes vacsora mellett. Ugyancsak helyismeretünk bővítését segítette a szóránközségek életének jó ismerője, Vetési László lelképásztor, aki egyszerre lesz szerzője is, interjúalánya is készülő riportkötetünknek.

Természetesen, a tábor lényegét a terepmunka jelenti, két napon át meglehetősen intenzív munka folyt, egyenként vagy kisebb csapatokban fedeztük fel Fehér megyét, egyebek közt eljutva Magyarigenbe, Gyulafehérvárra, Torockóra, Ma-

gyarpalatkára, Csombordra, Lőrincrévára stb. Ambrus Attila, Basa Emese, Boros Veronika, Bögözi Attila, Csermák Zoltán, D. Mészáros Elek, Forró László, Mihály Kriszta, Rácz Éva, Sarány István, Újvári Ildikó és Vajda György mellett két kolozsvári, újságíró szakos (BBTE) diák, Farkas Kriszta és

„Az szeretnénk a többségében is tudatosítani, hogy ez a kerek évforduló arra szolgál, örüljünk egymásnak, s nem mások elleni szervezkedést jelent.”

Lukács Orsolya is csatlakozott a MÚRE csapatához, utóbbi maga is a Bethlen-kollégium végzettje.

Nyilván, ilyen rövid idő alatt lehetetlen kellő mélységben megismerni a vidéket, az itt élő embereket, ám bízunk abban, hogy ezekben a hetekben készülő anyagaink számos érdekes történet, érdekes ember által legalább felhívják a figyelmet a Fehér megyei magyarokra, akik közé majd örömmel lesz a kész kötet – immár ismerősként – visszatérni.

Hibrid tavaszi közgyűlés a Léda-házban

Március 12-én a nagyváradi Léda-házban tartotta idei rendes közgyűlését egyesületünk. Mind a helyszínen, mind online formában egyaránt egy-egy tucatnyian vettünk részt a találkozón, amely a napirend elfogadásával vette kezdetét. Ezt követően Szűcs László olvasta fel elnöki beszámolóját. Az elnöki jelentés után hangzott el a Becsületbíróság elnöke, Sarány István beszámolója, amit bátran nevezhetünk izgalmas publicisztikának. A továbbiakban Bögözi Attila ügyvezető igazgató ismertette – rá-

világítva az adatok hátterére is – az Egyesület 2021. évi pénzügyi jelentését, továbbá idézte a román nyelvű cenzori jelentést, mely pozitívan véleményezte a MÜRE elmúlt évi gazdálkodását. Az elhangzott beszámolókat, illetve az elnöki jelentésben ismertetett Nyilatkozatokat a Közgyűlés elfogadta, ezeket az alábbiakban publikáljuk. Ugyancsak elfogadta a Közgyűlés a módosított Alapszabályzatot.

A napirenden következett a 2022. évi tevékenységi terv bemutatása, ezzel összefüggésben a költ-

ségtetés-tervezet ismertetése. Az utóbbi idők egyik eredménye volt a sajtófotós és videóújságíró szakosztály megalakulása Sepsiszentgyörgyön, a februárban létrejött szakosztály terveiről a közgyűlésen – online formában – Huszár Szilámér és Halmágyi Zsolt osztotta meg elképzeléseit a tagsággal.

A Közgyűlés utolsó részében bemutattuk azt a vaskos dossziét, amely a közgyűlést megelőző napon véglegesült több évi előkészítő munka nyomán, azt célozva, hogy a MÜRE elnyerje a közhasznú ci-

A váradi Közgyűlés után néhányan felkerestük egykori tagtársunk, barátunk, Both Abigél nyughelyét

Barna Gergő szociológus tartott előadást a népszámlálás első, online fázisáról

vil szervezet státusát. (A dokumentumot a kormány főtthkarságára juttattuk el, onnan a művelődési tárcához továbbították, s a nyár folyamán megállapították, hogy formai szempontból megfelel az elvárásoknak.)

A Közgyűlés résztvevői a találkozó második részében meghallgatták Barna Gergő szociológus prezentációját a március 14-én elkezdődött romániai népszámlálás kommunikációjával kapcsolatban. A MŰRE ez alkalomból együttműködési megállapodást kötött a kolozsvári Közpolitikai Elemző Központ Egyesülettel, vállalva, hogy közvetíti a romániai magyar sajtó felé a népszámlálással kapcsolatos információkat.

A közgyűlést követően a résztvevők látogatást tettek a felújított nagyváradi római katolikus püspöki palotában, ahol Lakatos Attila régész, a püspökség munkatársa vezetésével tekinthették meg az egyházművészeti gyűjteményt, reneszánsz és barokk kori festményeket, a püspöki és kanonoki portrétárat, továbbá a liturgikus ötvösművészet és textilművészet remekeit. A MŰRE csapata találkozott Böcskei László megyés püspökkel, aki beszélt eddigi eredményeikről, terveikről. Mint elhangzott,

örömükre szolgál, hogy a sajtó népszerűsíti a felújított épületet, amely az építetű, Patachich Ádám püspök eredeti elképzeléseinek megfelelően 250 év múltán részben kulturális célokat szolgál.

Elnöki beszámoló

Kedves kollégák!

Újabb, a mindennapjaink mellett a sajtó működése szempontjából is nehéz, embert próbáló időszakot tudhatunk magunk mögött azóta, hogy fél esztendeje Szárhegyen, jubileumi rendezvényünkön találkoztunk.

Hiába érzünk megkönnyebbülést amiatt, hogy a járvány ötödik hullámának csillapulása után nálunk is megszüntették a korlátozó intézkedéseket, a háború közvetett hatásai, az alapanyagok árának emelkedése miatt elszállt nyomdai, szállítási stb. költségek különösen a nyomtatott sajtót sújtják.

Ugyanakkor ezek a rendkívüli helyzetek tovább mélyítették azokat a gondokat, amit a média hitelességének erodálódása okoz, a kiszolgáltatottság, amit a közösségi oldalakon terjedő megalapozatlan információk, álhírek okoznak. A mi nyilvánosságunk sem tudja magát kivonni e negatív jelenségek befo-

lyása alól. Mindez azt a kötelezettséget rója ránk, hogy az eddigieknél is jobban összpontosítsunk arra, hogy a szerkesztett tartalmak szakmai színvonala ne csökkenjen, tájékoztassunk hitelesen, véleményanyagaink a tényekre támaszkodjanak. Hiszen sem a magyarországi, sem a román nyelvű média nem töltheti be azt a szerepet, amit a mi médiaink betöltenek, illetve be kellene tölteniük. Soha az elmúlt három évtizedben nem volt szükség annyira a szakmai szolidaritásra, annak tudatosítására, hogy hitelesen működő média nélkül nem beszélhetünk egészséges, demokratikus társadalomról.

*

Említett őszi szárhegyi találkozónk óta, ahol rendkívüli közgyűlést is tartottunk, a következő programok szervezésében vettünk részt.

Novemberben online és személyes formában nyitottuk meg a Brassai sajtófotó-kiállítást Nagyváradon, a Vilidár István Galériában. Az Eurofotoart Egyesület élő közvetítésének köszönhetően mintegy háromszázan követték nyomon az eseményt.

(folytatás a következő oldalon)

Hibrid tavaszi közgyűlés a Léda-házban

(folytatás az előző oldalról)

November 18-án Állásfoglalást fogadtunk el a Szucher Ervin kollégánk és a marosvásárhelyi polgármester között egy, a *Krónika* napilapban kialakult konfliktusban, ami egy olyan jelenségre mutat rá, amikor a politikus nem partnere, hanem irányítója akar lenni az újságírónak.

A Brassai kiállítás immár 2022 első heteiben eljutott sorrendben Csíkszeredába, Bukarestbe és Sepsiszentgyörgyre, utóbbi esetben az Unitárius galériában mintegy 80 érdeklődő előtt nyitottuk meg a könyvbemutatóval egybekötött tárlatot. Köszönet mindhárom helyszínen a kollégáknak a segítségért, továbbá a Hargita kiadónak és a Liszt Intézetnek a lehetőségért, a helyszínek biztosításáért. Reméljük, a tavasz folyamán Marosvásárhelyen, esetleg Kolozsváron is közszemlére kerülhet az anyag.

Fontos fejleménye az utóbbi időszaknak, hogy a marosvásárhelyi

irodában sikerült egy BGA-pályázat segítségével bővíteni az eszközállományunkat számítógépekkel, monitorral, szkennelrel, nyomtatóval, ezáltal javítva a titkárság munkafeltételeit.

Az utóbbi hetekben Állásfoglalást fogadtunk el az AUR parlamenti párt félelemkeltő médialistázása ellen, illetve megnyilvánultunk a Transindex megszűnése nyomán kialakult helyzettel kapcsolatban.

A sepsiszentgyörgyi kiállítás megnyitása alkalmával jelentettük be, hogy megalakult Sajtófotós és videóújságíró szakosztályunk. Remélem, fotós, videós kollégáink eredményes munkát végeznek majd, amihez igyekszünk minden támogatást megadni.

További szócikkkel bővült az utóbbi hónapokban a Sajtolexikon. ro oldal, kérem, amennyiben tudtok a környezetetekben olyan jelenleg is aktív, továbbá nyugdíjas, illetve már elhunyt pályatársról, aki nem szere-

pel az online lexikonban, küldjétek el a szócikkét, vagy a szócikk elkészítéséhez szükséges adatokat.

A legutóbbi napok fejleménye, hogy előkészítettünk egy együttműködési dokumentumot, melynek célja, hogy a MÚRE partnerségben a Romániai Magyar Könyves Céhhez, a jelentősebb hazai magyar könyvkiadókkal, továbbá a BBTE, a Sapientia EMT és a KKE magyar nyelv és irodalom, újságírás, média stb. tanszékeivel, induljon kezdeményezés azt célozva, hogy népszerűsítsük a hazai magyar könyvkiadást, a könyveket, szerzőket, egyáltalán az olvasást.

Végül, de nem utolsó sorban tájékoztatjuk a kollégákat, hogy elkészült a közhasznúsítás elérését célzó beadványunk dossziéja, a dokumentumot a közeli napokban eljuttatjuk a bukaresti kormányfőtitkárságra.

Szűcs László

Nyilatkozat – szolidárisak vagyunk a kárpátaljai kollégákkal

A Magyar Újságírók Romániai Egyesülete aggodalommal figyeli a háború sújtotta Ukrajnában növekvő feszültséget. Ebben a helyzetben, amely a hazai médiában dolgozók elé is naponta szokatlan és néha váratlan feladatokat állít, fokozottan figyeljük az Ukrajnában, Kárpátalján működő sajtótermékek tevékenységét. Bizakodunk, amikor azt tapasztaljuk, hogy a nyomtatott lap mindeddig – látszólag zavartalanul – megjelent, a portálok tartalmai frissülnek, és a rádiók-televíziók is sugároznak.

Meggyőződésünk, hogy ott dolgozó kollégáink bármikor ké-

pesek volnának helyt állni bármely országban megjelenő magyar nyelvű sajtóban. De ezzel együtt is azt kívánjuk, legyen esélyük nekik ottmaradni, szülőföldjükön teljesíteni a rájuk bízott feladatot, szolgálatot: az ottani magyarok minél teljesebb és pontosabb tájékoztatását, legjobb tudásuk szerint, az adott körülmények között is.

Bízunk és reménykedünk, hogy a háborús események elkerülik Kárpátalját és a kárpátaljai magyar újságíró kollégákat.

Kezdeményezzük, hogy a szavakon túli szolidaritás megnyilvánulásaként szimbolikusan fi-

zessünk elő minél többen egy évre a Kárpáti Igaz Szó lapra, e bizakodással megelőlegezve a lap jövőjét, egyúttal a magunk eszközeivel támogatást nyújtva további működéséhez.

A magyar sajtó napjához közeledve, ahogyan 1848. március 15-én, ma is a márciusi ifjakkal együtt kívánjuk:

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

Főleg, mielőbb: béke.

Nagyvárad, 2022. március 12.

A Magyar Újságírók Romániai Egyesülete Közgyűlése

Állásfoglalás – az eredményes népszámlálásért

A 2022-es esztendő egyik legfontosabb kihívása a romániai magyarság számára a tavaszi népszámlálás, amelynek eredményei a társadalom számos egyéb területe mellett a média esetében is rendkívül fontosak, hiszen általa pontosabb képet alkothattunk a médiafogyasztóink helyzetéről.

Az eredményes népszámlálás pártok, politikai szervezetek felett álló ügy. Fontosnak tartjuk, hogy már a népszámlálás újdonságot jelentő első, online fordulójában minél többen töltsék ki az adatlapokat. Ennek sikere érdekében javasoljuk, hogy a hazai

magyar nyomtatott, online, illetve audiovizuális média szerkesztősegei – lehetőségeikhez mérten – minél több hasznosítható, közérthető tájékoztató anyagot publikáljanak. A Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE) ennek sikere érdekében vállalja a közvetítő szerepét az információk áramoltatásában: továbbítja a szerkesztőségek felé a közérdekű információkat, valamint népszerűsíti a hazai magyar sajtóban a témával kapcsolatban megjelent anyagokat.

Javasoljuk tagtársainknak, kollégáinknak, hogy akár önkéntesként is vegyenek részt a nép-

számlálás előkészítésében és lebonyolításában. A témával kapcsolatos tapasztalataik, észrevételeik, javaslataik közzétételére a MÚRE Igazgatótanácsa felajánlja nyilvános felületeit, ezáltal közvetítő szerepet vállalunk a népszámlálás eredményes előkészítésében érdekelt politikai és civil, szakmai szervezetek irányában. Célunk, hogy a census minél eredményesebb legyen, minden romániai magyart érjen el, akár szórványban, vegyes családokban, diaszpórában.

*Marosvásárhely, 2022. február 12.
A MÚRE Igazgatótanácsa*

A római katolikus püspöki palota néhány felújított termét maga Böcskei László püspök mutatta meg kollégáinknak

Hibrid tavaszi közgyűlés a Léda-házban

(folytatás az előző oldalról)

A Becsületbíróság tevékenységi beszámolója

Tisztelt tagtársaink! Tisztelt vendégeink, barátaink!

A Magyar Újságírók Romániai Egyesülete legutóbbi 2019. október 6-án tartott tisztújító közgyűlésén választotta meg a szakmai szervezet etikai testülete, a becsületbíróság tagjait: Bajna György, Balázs Bence, Bögözi Attila, D. Mészáros Elek, Kacsó Sándor, Kövér Tamás, Maksay Magdolna, Sarány István, Tomcsányi Mária és Urbán Izabella kapott megbízatást a közgyűléstől. A testület első ülésén megválasztotta tisztségviselőit, eszerint a mandátum alatt a testület elnöki tisztségét jómagam látom el, alelnök Maksay Magdolna, Bögözi Attila pedig a titkár.

Az elmúlt egy esztendőben ügyetlenek voltunk nemcsak átvitt érte-

lemben, de a szó szoros értelmében is. Ügyetlenek voltunk, mert a Becsületbíróságot senki nem kereste meg panasszal, nem volt tárgyalandó ügy. S ügyetlenek voltunk, mert nem reagáltunk a médiával, az újságíró szakmával kapcsolatos visszás, esetenként káros jelenségekre.

Csak megismételni tudom a tavalyi közgyűlésen tartott tevékenységi beszámolóban leírtakat, azt, hogy a vilájárvány visszaszorítására, leküzdésére irányuló korlátozó intézkedések közepette nagyon nehéz helyzetbe kerültek az újságírók, a szerkesztőségek, no meg szakmai szerveztünk is.

Az újságírói munka az információ begyűjtését, annak értelmezését, feldolgozását, szerkesztését, megírását és az írásnak a közvélemény elé tárását jelenti. Ez többek között személyes kapcsolatokat is feltételez, és éppen ettől a szemé-

lyes kapcsolattartási lehetőségtől fosztott meg mindannyiunkat az elmúlt két esztendőben a járvány.

Ebben a két évet felülemelő időszakban bebizonyosodott, hogy nagy szükség van a médiára a lakosság tájékoztatásában, nagy szükség van a szakmaiságra és az újságírók felelős magatartására. Szükség van, mert az eltelt év történései is igazolták, hogy a közösségi oldalak révén rengeteg álhír, részigazságokat tartalmazó információ terjed, ki-kik megtalálja a vélt vagy valós igazának, avagy éppen az ellenkezőjének alátámasztására szolgáló tartalmat. Ebben a káoszban hazai magyar médiaintézményeink többnyire biztos tájékozási pontnak bizonyultak, ellenőrzött információkat közöltek az olvasókkal, nézőkkel, hallgatókkal, még akkor is, ha egyik másik kollégánkat, szerkesztőséget konteók terjesztésével vádoltak meg a közösségi oldalakon

Szűcs László elnöki beszámolója közben

Lakatos Attila történész mutatja meg a palota egyik épen maradt, díszes cserépkályháját

zajló vitákban egy-egy félresikerült – így félreértelmezhető – mondat miatt.

Meggyőződéssel állítom, hogy a hazai magyar sajtó jól vizsgázott ebben a nehéz időszakban, s ezt az állításomat igazolja az a tény is, hogy nem érkezett a testülethez etikai panasz a világjárvánnyal kapcsolatos sajtómegjelenések kapcsán.

Bizonyára többen azt hittük, hogy nehezebb dolgunk nem lehet a hiteles információforrások felkutatásában, az információk valóságtartalmának ellenőrzésében, mint a világjárvány idején, az elmúlt hetek történései bebizonyították, hogy a vírus-oltás téma csak bemelegítő volt számunkra az ukrán–orosz háború történéseinek, vagy akár a szerda délutáni ben-

zinmizéria hiteles bemutatására. E témák kapcsán szembesülhettünk azzal, hogy valóban minden, a sajtóban megjelent szó, mondat leírása óriási felelősséggel jár, ugyanis egy félresikerült mondat is felbecsülhetetlen kárt okozhat, s nemcsak erkölcsi kárt, hanem anyagi veszteséget, vagy akár emberéletet is követelhet.

Nagyon fontosnak tartom a szakmánkat vezérelő szabályok szigorú betartását a hiteles tájékoztatás biztosítása érdekében, a közösségi médiában terjedő kirekesztő diskurzus, ellenőrizetlen információ özöne és annak manipulatív módon való felhasználása közepette, megtapasztalva azt is, hogy a nagyközönség még nem vált tudatos médiafogyasztóvá.

Ezért kell vigyáznunk arra, hogy minden a nevünkhöz köthető sajtóanyag hiteles és igaz legyen. Csak így nyerhetjük el, szerezhetjük vissza a médiafogyasztók bizalmát.

Még annyit, hogy a bizalom számlájára írnám azt a tényt is, hogy az elmúlt esztendőben nem kereste meg etikai ügyben a testületünket. Az újságírói szakma becsületét kell visszaszerezni ahhoz, hogy erősödjön a pályatársak és az olvasóközönség körében a szakmai szervezetünkbe, annak etikai testületébe vetett bizalma.

S akkor majd ismét ügyesek leszünk.

Sarány István,
a MŰRE BB elnöke

A Szatmári Friss Újság megszüntetésére

2022. szeptember 1-től megszűnt az egyetlen Szatmár megyei magyar napilap. A Szatmári Friss Újság 1990 januárjától jelenik meg folyamatosan, 2004-ben az osztrák Inform Media Kft. vásárolta meg. 2012-ben az Inform Mediától egy helyi vállalkozó cége, a Trade Holding vette át, majd 2020 legelején Turos Loránd RMDSZ-es szenátor vállalkozása, a Friss Press Kft. vásárolta meg. A lap online formában működik tovább, néhány munkatárs megtartásával. Az alábbiakban a MÚRE Igazgatótanácsának állásfoglalását olvashatják a történetekkel kapcsolatban.

Harminchárom évfolyam, közel tízezer szám után szeptember elsejétől laputód nélkül megszűnik Szatmár megye egyetlen magyar nyelvű napilapja, a *Szatmári Friss Újság* (SZFÚ). Nem lehet a hírt más-ként értékelni: jelentős csapás a romániai magyar sajtó szabadságára, ezzel együtt a szatmári magyarság anyanyelvi nyilvánosságához, tájékozottsághoz való jogának megsértése.

Nem váratlan ez a fejlemény: hosszú, baljós folyamat végeredménye a lap kiadójának döntése. Évek óta tapasztaljuk, a különböző tulajdonosváltások nyomán leginkább a

sodródás jellemezte a lapot. A folyamat végén, a feladatra alkalmatlan lapmenedzserek működése eredményezte a lapterjesztés összeomlását, a szerkesztőség tizedelődését. Néhány hónapja a megmaradt tapasztalt szerkesztőket távolították el a lap kötelékéből.

A Friss Újság belső viszonyait ismerő kolléga szerint: „egy lépést sem tettek azért, hogy a lap megmaradjon, olyanok kezébe adták a kiadó vezetését, akik újságot sem olvastak, nemhogy a kiadásához értettek volna”. Úgy is fogalmazhatunk: a *Szatmári Friss Újság* előbb elveszítette az olvasóit, később a

szerkesztőit, így – még ha az olvasók, a romániai magyarok szempontjából jogtalannak is tartjuk – szinte törvényszerűnek mondható a lap megszűnése. Több hazai magyar napilap és hetilap példája igazolja ugyanakkor: azok döntöttek helyesen, szakmai és gazdasági szempontból is előrelátóan, akik megpróbálták részben vagy teljesen a munkaközösség kezében tartani a lap kiadását.

A politika pedig, amely az utóbbi években könyékig benne volt a lap helyzetének súlyosbodásában, alighanem mossa kezeit. Pedig a politika az, amely előbb elveszi a sajtó szabadságát, majd léteben fenyegeti. (A lapterjesztési tevékenységet is súlyosan érintő, a részmunkaidősök foglalkoztatását megnehezítő intézkedések is sajtóellenesek, ha nem is ezzel a szándékkal hozták meg azokat.)

Számtalanszor halljuk az érvelést: manapság már nincs szükség nyomtatott (napi)lapokra, mintha egy újságnak nem lenne más hivatása, mint a politikai üzenetek célba juttatása. Hosszú volna itt és most leírni, mi minden még a média feladata, most csak egyet említünk: a média ma is az anyanyelvi kultúra megőrzésének egyik fontos eszköze. Biztosak vagyunk benne: ami a *Szatmári Friss Újsággal* történt, az nem egyetlen ember mulasztása, sokkal több annál: a közösség kudarca, az érdekvédelem szégyene. Azt üzeni: át kell gondolni, újra kell tervezni a romániai magyarság teljes médiastratégiáját. Ez nem Szatmár megyei ügy, messze túlmutat a megye határain, s arra figyelmeztet, mennyire nem vagyunk felkészülve egy ilyen helyzet kezelésére.

A MÚRE Igazgatótanácsa
Marosvásárhely, 2022. augusztus 31.

Nemzetközi televíziós díj Keresztes Péternek

A marosvásárhelyi születésű, Temesváron élő Keresztes Péter operatőr, rendező *A háborúban nincs jó búcsú* című riportja kapta a PRÍX CIRCUM nemzetközi televíziós fesztivál egyik különdíját.

A film a Román Televízió temesvári regionális magyar adása számára készült, visszanezhető a TVR Temesvár Facebook- és Youtube-oldalán (Pe timp de război nu poți să spui „La revedere!”). Februárban naponta nagyjából 2 ezer ukrain menekült lépte át a határt Máramarosszigetnél, sokuk az életükön kívül nem tudott sokat megmenteni, erről szól a 10 perces film. Az egyszemélyes stábként dolgozó Keresztes Péter a díjat az ukrán menekülteknek ajánlja fel, kifejezve ezzel együttérzését millió ártat-

lan civilvel. „A háborúban nincs jó búcsú, mert nem lehet tudni, hogy lesz-e még találkozás, s ha lesz, az milyen lesz” – mondta egy kárpát-aljai magyar riportalany. A film stílusa visszafogott, kevés narrációt tartalmaz, hogy megadja a nézőnek a gondolkodás és az önreflexió lehetőségét. A CIRCUM az európai regionális közszolgálati televíziók szakmai szövetsége, mely évente díjazza a legjobb alkotásokat. Idén 12 kategóriában lehetett nevezni, a zsűri kategóriánként egy fődíjat és egy különdíjat osztott ki. 2022-ben újdonság volt a digitális multimédia kategória, mely a hagyományos televíziókészítés műszaki és kifejezésbeli megújulását is figyelembe vette: hogyan lehet közelebb kerülni a nézőkhöz a digitális eszközök

által, miként válik interaktívabbá a médium, illetve hogyan érdemes kihasználni a legjobban a modern technikát a riport vagy adás elkészítésének érdekében.

A díjátadót az írországi Galwayben tartották április 26-án. A CIRCUM-díjak bő 30 éves történetében ez az első alkalom, hogy a Román Televízió valamelyik magyar nyelvű riportja részesül elismerésben. Keresztes Péter külön köszönetet mondott a temesvári és az országos Máltai Segélyszolgálatnak, Szilágyi Gödri Ildikónak és Bumbuc Mihaela munkatársaknak, és mindazoknak az ukrain menekülteknek, akik megosztották történetüket.

A Krónika április 13-i cikke alapján

Megszűnik a Moldvai Magyarság

Megkaptam a Moldvai Magyarság ez évi nyári számát, s benne a cédulácskát, hogy jövőre már nem jelenik meg a lap: „Sajnálattal közöljük, hogy a Moldvai Magyarság folyóirat 2023-tól befejezi működését, utolsó lapszámunk 2022 decemberében fog megjelenni. Köszönjük, hogy éveken át előfizetőnk és támogatónk volt!”

Tehát a harmadik évezred második évtizedének második esztendeje végén, fennállása 32. esztendejében – szinte krisztusi korban –, megszűnik a moldvai csángó magyarok történelmének első és utolsó nyomtatott periodikája. Az elmúlt emberöltőnyi időben harmadmagával szolgálta a Domokos Pál Péter által a „világ legelfeledettebb kisebbségének” nevezettek érdekeit, kiáltotta a világba létezésüket, csodálatos értékeiket, elkeserítő sorsukat. Első volt 1990-ben, s most utolsónak hanyatlik sírjába. A hat számot megért, a Lakatos Demeter Csángómagyar Kulturális Egyesület által kiadott *Csángó füzetek* kiadása nem sokkal Gyimesbe költözésemet követően maradt abba, a *Csángó Tükör* Tampu Sztelián szerkesztő lemondása nyomán enyészett el, s most íme, itt az újabb, gyászjelentés, az utolsónak maradt lapé. A működés befejezésének pontos okát, okait nem ismerem, de biztos vagyok benne, hogy nem a kiadó és a szerkesztő kedve és áldozatkészsége fogyott el, ennél gyakorlatibb okok vezettek idáig.

Vegyünk egy mély lélegzetet, és próbáljunk erőt venni érzelme-

inken, hogy ne lássunk jelképet a csángó magyarok sorsát tükröző legutolsó sajtótermék tragikus végében.

Hogy milyen hallatlan mennyiségű, sehol máshol nem található kulturális érték felmutatásának és az utókorra hagyásának lehetősége vész majd el a 2022-es esztendő végén, azt csak akkor tudjuk, tudnánk igazán átérezni, ha visszalapoznánk és újból elolvasnánk az eddig megjelent évfolyamokat. Úgy számolom, hogy ha minden nap elolvasnánk a korábban *Csángó Újság*ként, majd *Moldvai Magyarság*ként megjelent folyóirat egy-egy számát, körülbelül egy esztendő múltán érnének a végére. De hát ki nek lenne erre naponta egy-két órája, ha eddig havonta vagy negyedévente sem volt, s – mint hallom – egyre kevesebben szántak rá ennyi időt.

Domokos Pál Péter arra kérte előadásainak hallgatóit, hogy mindennap gyűjtsanak egy szál gyufát, s amíg az elég, gondoljanak a moldvai magyarokra. Ennyi idő összeadva havonta talán 15 percet, negyedévente háromnegyed órát tenne ki, a költsége pedig szá-

monként egy üveg sör ára lett, lenne, vagyis immár csak lett volna. Az elmúlt évezredben, 1976 nyarán az Érdi Művelődési Házban találkozózt szerveztem azon hazai ismerőseim számára, akikről tudtam, hogy különböző okok és célok által vezérelve, sorsuk és műveltségük iránt érdeklődve megjárták Moldvát és meglátogatták az ott élő csángókat. Megbeszéltük a tapasztalatainkat, s arra szerettem volna rávenni őket, hogy tárgyi és szellemi tapasztalatuk, gyűjtéseik hozadékát igyekezzenek, igyekezzünk a tudomány számára is hasznosítani. A találkozónak nem egészen lett az az eredménye, amit vártam, mert az államvédelmi hatóság (vagy valami utódszerve) nyomban felfigyelt ránk, néhányunkat begyűjtött, kihallgatások, fenyegetések következtek. Ezen az érdi találkozón körülbelül annyian voltunk, mint ahányan eddig előfizették a *Moldvai Magyarságot*, persze nem ugyanazok. Egy helyben topog tehát a moldvai magyarság iránti érdeklődés?

Talán nem, hiszen nem csak az előfizetők olvassák a lapot. Ki tudja hányan? A Lakatos Demeter Egyesületnek az első húsz évében mindenestre ennél nagyobb volt a tag-sága, de a tagok talán tizede sem fizetett elő a lapra. Mert ismerjük a magyar – vagy talán az ember – lelkesedés szinte törvényszerű jelszavát: a hazáért vagy bármi nemesnek gondolt célért életünket és vérünket adnánk – de zabot, azt nem adunk...

Mit lehet tenni?

Nyilván volna, lenne, lehetne megoldás. De nem érzem magam feljogosítva arra, hogy cselekvésre képtelen testi állapotomból mások gondjait szaporítsam. Azokra, akik a csángókban üzletet vagy akárcsak

megélhetési forrást látnak, nyilván nem lehet számítani. Hol vannak már a Móricz Zsigmondok, Németh Lászlók, akik jórészt írói vagy iskolaorvosi jövedelmükből tartottak fenn egy-egy közösségi érdeket szolgáló szellemi sajtóterméket, s hol azok az olvasók, előfizetők, akik megkönnyítették számukra a szinte mindig ráfizetéses értékteremtést? De az a szándék, ami a csángók sorsáért gyufalobbanásnyinál nagyobb felelősséget érzők s nemcsak gondolni, hanem tenni is akarók közül eddig is sokakat vezérelt, bennük a süllyedő hajó értékes rakománya mentésének szándéka talán megmaradt vagy könnyebben megteremthető. Arra gondolok, legalább a *Moldvai Magyarság* lapjain eddig fölhalmozott értékeket nem szabadna hagyni veszendőbe, s az elmúlt krisztusi idő alatt megjelent számokban lévő írásokhoz való teljes körű hozzáférést és eligazodást megteremtve, megkönnyítve lehetővé kellene tenni. Mégpedig egyrészt az Arcanum-adatbázisban jelenleg csak előfizetők és adott intézmények számára hozzáférhető tartalom által, máshol csak a 2017 óta megjelent lapszámok anyagának teljessé tételével s a hozzáférés megkönnyítésével; másrészt célszerű, digitális repertórium készítésével és közrebocsátásával, a mentsük, ami menthető szándékkal. Hogy aztán erre ki vagy mi, milyen szervezet vagy intézmény tud és akar vállalkozni, azt csak a Gondviselés, mármint talán a csángó magyarok gondját is viselő Fennvaló tudhatja. Vagy talán még ő sem?

A veszett fejsze nyeléről lenne szó? Tudom, a fejsze megmentésére kellene törekednünk. De hát a megmentett nyél is használható, sőt, adott esetben érték is lehet, mert anélkül a fejsze vasa sem használható. Mert örülség semmit sem tennünk, ha mindent nem is tehetünk – mondta volt Széchenyi István.

Szomorú szívvel pusztába kiáltotta:

Halász Péter

Háromszék,

2022. szeptember 2., péntek, Nyílttér

Sérült a sajtó legitimitása

Elegük lett az olvasóknak a politikából, a pandémiából, a háborúból, mert nyomasztólag hat a közérzetükre, illetve nem óhajtanak minderről fölöslegesen vitatkozni – derül ki a *Digital News Report* idei, 46 országban 90000 személy megkérdezésével készült felméréséből, amelyet júniusban tettek közzé.

A válaszadók kétötöde mondta azt, hogy gyakran vagy több alkalommal mellőzték a híreket, ami növekvő tendencia a 2017-ben mért 29 százalékhöz mérten. Egyes országokban megduplázódott azok száma, akik inkább nem olvasnak híreket.

Közel 36 százalék érzi úgy, hogy a hírek negatívan hatnak a hangulatukra – a magas arány azért is lényeges, mivel főleg 35 év alatti médiafogyasztókról van szó, akiknek a „megszólítása” rendszeres igyekezet a médiumok esetében. Emellett 17 százalék nyilatkozta azt, hogy a sajtóban megjelenő hírek olyan viták forrását képezik, amelyeket szeretnének elkerülni. A fiatal médiafogyasztók jelentős része azt is megjegyezte, nehéz követniük a híreket, nem értik az összefüggéseket, hiányoznak az előzmények, illetve a háttérinformációk, míg a használt nyelvezet bonyolult.

Ugyan a felmérést az orosz-ukrán háború kitörése előtt készítették, öt országban ennek az új helyzetnek a kapcsán további felmérést készítettek, amelyből kiderült: a hírtartalmakat még jobban kerülik a konfliktus óta.

A tanulmány fő szerzője, Nic Newman szerint az eredmények kihívást jelentenek a híripar számára. Hiszen a válaszokból kiderül, az olvasónak nem feltétlenül az a fontos, érdekes információ, hír, amiről az újságírók azt hiszik, hogy a fogyasztót az érdekli.

A felmérésben részt vevő országok közel felében csökkent a bizalom a hírek iránt, csupán hét ország médiapiaca dicsekedhet a bizalom növekedésével. Finnország már több éve vezet a sajtóbizalmi index tekintetében: a megkérdezettek 69 százaléka megbízik országának médiájában. Az Egyesült Államok idén is sereghajtó, Szlovákiával együtt: a válaszadók 26 százaléka bízik csak a sajtóban. A legnagyobb bizalomcsökkenést Romániában mérték: itt 9 százalékkal esett a bizalom, idén ez 33 százalék.

A hazai felmérést végző csoport irányítója, Raluca-Nicoleta Radu, a bukaresti egyetem újságírás tanszékének vezetője rámutatott: Romániában 2021-ben büntetőjogi fenyegetésekkel, megfélemlítéssel próbálták megakadályozni a közérdekű anyagok közzétételét, és politikai propagandapénzzel vásárolták meg a sajtó jóindulatát. „A sajtóba vetett bizalom és a hírek iránti érdeklődés meredek visszaesése a járvány előtti szint alá azt mutatja, hogy a sajtó legitimitása sérült” – nyilatkozta az egyetemi oktató.

A Szabadság napilap alapján

„Az emberek jobban hisznek a Facebooknak, mint az újságoknak”

A legfrissebb felmérések szerint a romániaiak mindössze 29 százaléka bíz a hazai médiában. **Mircea Toma**, az ActiveWatch sajtófigyelő ügynökség volt elnöke, az Országos Audiovizuális Tanács tagja ezt azzal magyarázza, hogy a hazai médiafogyasztók jelentős részét „megfertőzték” a közösségi médiában terjedő hamis információk. A szakember szerint a független sajtót is veszélybe sodorhatja, hogy az emberek jobban hisznek a Facebooknak, mint az újságoknak.

A rendszerváltás utáni Romániában először fordult elő, hogy egy parlamenti párt nyilvánosan a média egy része ellen uszítsa a közvéleményt. A Románok Egyesüléseért Szövetség (AUR) a Facebook-oldalán január végén megszavaztatta a több százezer követőjével a „mérgező” sajtótermékek toplistáját, amelynek élére a G4media.ro portált javasolta. Egyes vélekedések szerint csak idő kérdése, hogy ezek után a szélsőséges párt által meghirdetett gyűlölet és erőszak fizikailag is az újságírók ellen forduljon. Mennyire kell komolyan vennie a médianak egy ilyen jelű támadást?

Hát amennyire komolyan vehető egy folyamatosan izmosodó parlamenti párt. Ne feledjük, hogy a felmérésük szerint az AUR támogatottsága már 20 százalékos. Nem véletlen, hogy az általam korábban vezetett ActiveWatch szervezet azonnal állást foglalt, és a Facebook-poszt törlésére szólította fel a pártot. Az AUR-nak ez a megnyilvánulása a múlt századi diktatúrákat megalapozó pártok stratégiájára emlékeztet. Ezeknek az eszköztárában is kiemelt helyet

foglalt el a megfélemezés, a gyűlöletkeltés, az állam alapintézményei elleni uszítás.

Az AUR nyilván nem törölte ezt a Facebook-bejegyzést. Hogyan lehet egyáltalán temperálni az ilyen megnyilvánulásokat?

Az ActiveWatch egy civil szervezet, ereje nyilvánvalóan nem mérhető egy állami intézményéhez. Csak annyit tehet, hogy megkonstatálja a vészharangot, felhívja a közvélemény és a döntéshozók figyelmét a demokráciát veszélyeztető jelenségekre. Semmire sem kényszerítheti az AUR-t vagy bármelyik más pártot. Az AUR-t minősíti, hogy nem vette figyelembe az ActiveWatch felhívását. Ugyanakkor vannak intézményes eszközök az ilyen megnyilvánulások megfékezésére. Mivel az AUR „feketelistájára” több televízió is felkerült, az Országos Audiovizuális Tanács (CNA) a parlamentet kérte fel arra, hogy a törvény adta lehetőségekkel élve intézkedjen ebben az ügyben.

Milyen eszközei vannak erre a parlamentnek?

Az AUR Facebook-posztjait nyilván nem töröltheti. Viszont a párt szélsőséges parlamenti megnyilvánulásait – mint amilyen a társelnökük, George Simion szinte tettelegességgel fajuló támadása volt az egyik miniszter ellen – korlátozhatja a házszabályok módosításával. És ez már meg is történt. A módosított házszabályban előírt, a korábbinál súlyosabb szankciók talán megszelídíthetik ezt a pártot. Számomra a legörvendetesebb az, hogy a CNA tagjai egyöntetűen foglaltak állást ebben a kérdésben. Mindegyük megszavazta azt, hogy az intézmény forduljon a parlamenthez az AUR sajtóellenes támadásainak ügyében. Ami azért nagy szó, mert a CNA tagjainak nagy részét a pártok delegálják. Ezek szerint az AUR szélsőséges nézetei nem szűrődtek be ebbe az intézménybe.

Az AUR megnyilvánulásához hasonló támadásokon kívül milyen gondokkal küszködik jelenleg a romániai sajtó?

Még az ActiveWatch elnökeként részt vettem tavaly egy nemzetközi felmérésben, amely négy országban, Románia mellett Csehországban, Magyarországon és Szlovákiában vizsgálta minőségi módszerekkel a médiarendszer jellemzőit és az elmúlt három évben bekövetkezett változásokat. Az egyik következtetés az volt, hogy Európának ebben a térségében a média rendkívüli gazdasági nehézségekkel küszködik, elsősorban az a része, amelyik piaci alapokon próbál működni. A másik következtetés az volt, hogy a

politika egyértelműen rátelepedett a médiapiacra a régióban, nőtt a politikai befektetők szerepe és az állam piactorzító hatása. Ez a jelenség Romániában is megfigyelhető, de elsősorban Magyarországra érvényes. Az újságírók ebben a térségben ki vannak szolgáltatva a munkaadójuknak, akik így könnyen visszaélhetnek a pozíciójukkal. Sok sajtópiaci szereplő az olvasói bevételek felé fordult, a régió több országában növekszik is a médiafogyasztók fizetési hajlandósága, de egyre erősebb a verseny ezekért a bevételekért. Nálunk, Romániában a független média fejlődését nehezíti az alacsony fizetési hajlandóság. Az emberek továbbra sem áldoznak pénzt médiatartalmakra. Ugyanakkor szintén nálunk jelentkezett elsősorban egy sajátos jelenség: az állam kísérlete a sajtó lekenyerezésére. Emlékeztet, hogy a kormány létrehozott egy sokmillió lejes alapot a világjárványról szóló tájékoztatási kampányra. Ebből

a hazai sajtótermékek jelentős hányada részesült.

Ezek az összegek a pandémia miatt is anyagi gondokkal küszködő sajtótermékek számára sok esetben a túlélést jelentették. Miért problematikus ez a hirdetési pénz?

Azzal egyetérttek, hogy ezeknek a hirdetési pénzeknek jótékony hatásuk is volt. A kormány a tájékoztatási kampány álcája alatt voltaképp segítséget nyújtott a médiának. A gond ezeknek a támogatásoknak a hatásával van. A kormánykritikus lapok hangneme megszelídült. Nem azt állítom, hogy a hirdetési pénzek megpályázásának ez a feltétele volt, hanem azt, hogy megjelent az öncenzúra a támogatott sajtótermékeknél. Ez egészen világosan tetten érhető.

Emlegette a romániai médiafogyasztók alacsony fizetési hajlandóságát. Ez nem függ össze a sajtóba vetett bizalom szinte összeomlás méretű zu-

hanásával? Egy év eleji CURS-felmérés szerint a romániaiak mindössze 29 százaléka bízik a hazai médiában.

Valóban, a pandémia kezdete óta szinte tapintható a bizalomvesztés a hazai sajtóban. Ennek elsősorban az az oka, hogy a lakosság igen jelentős részét „megfertőzték” a közösségi médiában, a különféle digitális platformokon terjedő hamis információk. Nem azt állítom, hogy nincsenek félretájékoztató „hagyományos” sajtótermékek is, de összességében a hazai média korrektül látja el információkkal a médiafogyasztókat a járványról vagy az oltáskampányról. Csak hogy a lakosság könnyebben elhiszi azt, amit a Facebookon olvas. Még könnyebben, ha a különféle összeesküvés-elméleteket viszont látja valamelyik hírtelevízióban.

(folytatás a következő oldalon)

„Az emberek jobban hisznek a Facebooknak, mint az újságoknak”

(folytatás az előző oldalról)

A CNA-t korábban számos kritika érte amiatt, hogy nem bünteti kellő szigorral a pandémiával kapcsolatos álhíreket közlő tévéket. Az utóbbi hónapokban mintha határozottabban lépett volna fel az intézmény a fakenews-jelenséggel szemben. Jól érzékelem?

Valóban sokat változott az intézmény ezen a téren, amióta a CNA tagja lettem. Néhány napja végeztem egy „minifelmérést”: összeadtam a testületbe való bevételeim előtti fél évben kiszabott bírságokat és a bevételeim utáni fél évben kiszabottakat. Az utóbbiak összege a duplája az előzők összegénél. Vagyis a szankciók összege megkétszereződött, elérte a közel egymillió lejt. Nem kérkedni akarok, de ennek a látványos változásnak a hátterében az is áll, hogy jómagam minden alkalommal a korábbi bírságok kétszeresének a kiszabását javasoltam a járványról félretájékoztató televíziókra. Nyilván a CNA-s kollégák nem mindig fogadták el a javaslataimat, de jelentősen megnőtt a szankciók összege. Történt még egy fontos változás az intézményben. Korábban, 2020-ban a CNA nem tett különbséget a vírus-tagadó nézetek terjesztése és más jellegű kihágások között, utána azonban már a többi kihágásnál súlyosabban büntette a járványról kapcsolatos félretájékoztatót. De a szankciók növelésénél sokkal hatékonyabbnak bizonyult a CNA székhelyén tartott tavaly szeptemberi találkozó, amelyre meghívtuk az oltáskampányt koordináló Valeriu Gheorghită katonamentor és a fontosabb televíziók vezetőit. A beszélgetés után olyan csatornák is változtattak a járvánnyal kapcsolatos lappoli-

tikájukon, amelyekről soha nem gondoltam volna, hogy megteszik. A Románia TV például egyik napról a másikra megváltozott, azóta sokkal felelősebben tájékoztat járványról.

A Riporterek határok nélkül 2021-es sajtószabadság-ranglistáján Románia a 48-ik, akárcsak 2020-ban. Ez azt jelenti, hogy tavaly nem történt változás ezen a téren az országban?

A 48-ik hely megőrzését úgy kell értelmezni, hogy Romániában a sajtószabadság helyzete nem egy független mérce szerint, hanem a rangsor első helyén álló országhoz képest nem romlott. Vagyis, ha a lista élén álló Norvégiában visszalépés történt ezen a téren 2020-hoz képest, akkor nyilvánvalóan Romániában is visszalépés történt. Tavaly több alkalommal is veszélybe került a sajtószabadság Romániában, például akkor, amikor a kormány több portál bezárásáról döntött, arra hivatkozva, hogy álhíreket terjeszt a koronavírus elleni oltásról. Rendkívül veszélyes, ha a hatalom akarja eldönteni, melyik lap hazudik és melyik nem. Az ActiveWatch tiltakozott is ez ellen. Rámutatott arra, hogy a portálok bezárása helyett a kormánynak hatékonyabban kellene tájékoztatnia az oltásról, hogy az emberek ne dőlhessenek be az álhíreknek. Mindenesetre azt nem állíthatom, hogy Romániában látványosan romlott volna tavaly a sajtószabadság helyzete, a környező országokban azonban igen. A Riporterek határok nélkül szervezet ranglistáján Magyarország például három pozíciót veszítve a 89-ikről a 92-ik helyre csúszott.

De Magyarország már évek óta a lejtőn van ebből a szempontból.

Cseke Péter Tamás
(Forrás: Újvárad)

Európai újságíró pályázat

A Journalismfund.eu 2009 óta minden évben meghirdeti az oknyomozó újságírói pályázatot, amelyen a határokon átnyúló témák feldolgozása a feladat. Az idei pályázatra és az azzal járó támogatásra október 22-ig lehet jelentkezni. Olyan ügyek feltárását várják, amelyek jelentős hírértékkel bírnak az edész európai kontines szempontjából, és amelyek feldolgozása nemzetközi összefogást igényel, tehát a projektek határokon átnyúló kutatását, az újságírók közötti hálózatépítést, valamint megalapozott és innovatív vizsgálati módszerek alkalmazását foglalja magában.

A támogatást utazásra, a szükséges idegennyelvi fordításokra, a fizetett adatbázisok elérésére és magára a kutatással töltött órák díjazására lehet felhasználni. Ugyanakkor a testület nem finanszírozza az állandó kiadásokat, mint például az irodai költségek, és szintén nem támogatja az eszközök, például kamerák vagy számítógépek beszerzését és a különböző gyártási költségeket.

A teljes pályázati program a Journalismfund.eu oldalon tekinthető meg.

Állásfoglalás helyett

Az elmúlt hetek legvitatottabb médiaeseménye a Transindex munkatársainak kollektív felmondása volt, ezzel 23 év után szünetelteti megjelenését a legismertebb romániai magyar portál. A teljes szerkesztőség előre be nem jelentett, a kiadót is váratlanul érő távozást kiváltó okok részleteinek, hátterének bemutatására, összefoglalására nem vállalkozom. Részben azért, mert elég ismertek, részben pedig azért, mert nem elég ismertek, az eddig megjelent információk alapján nem lehet megállapítani, hogy pontosan mi történt az utóbbi hónapokban.

A szerkesztőségi közlemény megjelenésének a napján többen is szorgalmazták, hogy a MŰRE állásfoglalásban reagáljon a történetekre, a sajtószabadságot fenyegető fejleményre. Majd miután aznap este ismertté vált, hogy a kollégák távozása valójában egy új kezdetet jelent, egy előkészített váltást, Transtelex néven történő folytatást, újabb kollégák immár azért kezdeményeztek volna a MŰRE részéről állásfoglalást, hogy egyesületünk határolódjon el „az erdélyi magyar sajtót lekicsinylő, pártsajtóvá minősítő közleménytől”, utasítsuk vissza a szervezet és a tagság nevében ezt a minősítést.

A kérdés tehát az: a Transindex megszűnésével, elhallgatásával, illetve átalakulásával megszűnt-e a sajtószabadság Erdélyben? Úgy hiszem, a fejlemények fényében utólag jó döntésnek bizonyult nem reagálni hivatalos formában a történetekre, sokkal szerencsésebb erről szentenciák kinyilatkoztatása helyett dialógust folytatni, vitatkozni, nyilván szélesebb kitekin-

tésben. Amihez persze indulatos kommentek helyett érvekre, vitakultúrára, türelemre is szükségünk lenne.

A transindexesek elbocsátó szép üzenete is csupán utal a lap körüli történetekre, az sem segítette a tisztábban látást, hogy a hét folyamán elhárították az erdélyi kollégák interjúkéréseit. A távozás okaként megjelölt „tovább már nem tudjuk a legjobb szakmai tudásunk szerint ellátni azt a feladatot, ami a mindenkor szabad sajtó feladata lenne” – olyan érv, ami valóban érthető, indokolt a felmondás. Ami sokakban ellenérzést keltett, hogy ezt a helyzetet, ezt a megállapítást kiterjeszti a közlemény a teljes erdélyi magyar médiára, roppant leegyszerűsítően: aki nem „csomagol”, az „szócső”.

Ítélezések helyett éppenséggel vitát kellene folytatni, beszélgetni róla, milyen mértékben szűkültek be az erdélyi magyar nyilvánosság terei. Mi az ára a támogatásoknak, milyen politikai, gazdasági stb. elvárásoknak kell eleget tennie az erdélyi magyar médiamunkásnak? Milyen szerepet töltenek be, milyen mértékben tesznek eleget kötelezettségeiknek, szerepüknek ebben a médiatérben a közszolgálati rádió és televízió adásai? Nem vagyunk vakok, látjuk, halljuk, érzékeljük azokat a jelenségeket, amelyekre a közlemény utal.

Abban is biztos vagyok, nem volt könnyű döntés 23 év után elengedni, otthagyni a Transindexet a mégiscsak bizonytalan folytatásért, azt a médiumot, amely a kezdetek óta több volt napi hírszolgáltatást nyújtó portálnál. Nem világos, mi lesz a csapat nélkül maradt lap

sorsa, új szerkesztőséget verbuvál a kiadó, eladja a brandet, ami még így is értékes, netán marad így, befagyasztva. A közlemény megjelenése óta csupán annyi változás történt, hogy szőröstől bőröstől eltűnt az impresszuma. Megértem a transindexes csapat döntését, magam is átéltem hasonló helyzeteket, ami indulatokat gerjeszt az emberben. Viszont kár volt a felgyülemlett feszültséget méltánytalanul a szaktársakon levezetniük.

Két tanulsága marad ennek a történetnek. Az egyik az, hogy több szakmai szolidaritásra lenne szükségünk, ami mindenkire érvényes, továbbá a média teremtett értékeinek a védelmére, hiszen a Transindex eltűnése az online térből jelentős kulturális veszteséget jelentene, akárcsak bármely hazai médiatermékünk elhallgat(tat)ása. Mintha könyveket égetnénk. Az is tanulság, hogy nem szerencsés kisajátítani olyan fogalmakat, mint sajtószabadság, szakmai elhivatottság stb.

Nem csomagolhat mindenki, nem kell mindenkinek csomagolnia, s ha távol is állunk attól, hogy a romániai magyar média működési feltételeit ideálisnak nevezzük, tudom, nagyon sok, a szakmája, a lapja, az adása, az oldala, az olvasói, nézői, hallgatói, a kollégái iránt elkötelezett munkatárs alkotja ma is ezt a sajtót, ezt a közösséget. Ők is megérdemlik a tiszteletet, ahogy azok is, akik új útra lépve próbálnak hivatásuknak eleget tenni. Nem vagyunk egymás ellenségei.

Szűcs László

(2022. február 21., mure.ro)

A cselekvésben való hit

„A sajtó elpusztulhat, de a szöveg nem. És ez a lényeg” – ez volt a meggyőződése a 2021. április 11-én elhunyt **Zsehránszky István** újságírónak, közösségünk egykori tagjának, aki minden vasárnap ott ült az első padok egyikében a magyar nyelvű szentmiséken. Magas termetével kitűnt, de sose szeretett a középpontban lenni. Bizonyára sokan emlékezünk szelíd mosolyára, amely egy olyan belső bizalomból és derűből fakadt, ami mögött erős hit és lelki erő állt.

A nagyváradi Holnap Kulturális Egyesületnek köszönhetően most azok is megismerkedhetnek gondolatvilágával, akik nem álltak hozzá közel vagy nem figyelték közelebbről munkásságát, hiszen napvilágot látott a *Marad(j)unk ebben* című kötet, amely a Román Rádió bukaresti magyar adásában elhangzott jegyzeteiből kínál válogatást.*

Zsehránszky István meglehetősen sokoldalú ember volt, imádta a színházat, és nagyon sokat tett azért, hogy előmozdítsa a romániai magyar színjátszás ügyét. Az ő kezdeményezésére indult el a kétévente megszervezett Nemzetiségi Színházi Kollokvium, amelynek házigazdája a gyergyószentmiklósi Figura Stúdió Színház. Számos színikritikát írt, de mindemellett vérbeli újságíró volt, hiszen az irodalom és színház mellett érdekelte a közélet és a társadalom minden rezdülése. Napirenden volt a kultúrában, politikában, gazdaságban történő fontos eseményekkel, alaposan ismerte a román és a magyar kultúrát. A média drasztikus és nem mindig pozitív irányú átváltozása ellenére hitt a leírt és az elhangzott szó erejében. Tudta, hogy a társadalomnak szüksége van olyan újságírókra, akik irányt mutatnak, eligazítanak. Minden szavából kiérződik az alapos tájékozottság és háttértudás. Nem volt az úgynevezett revolverújságíró, jegyzeteiben nem propagandát sulykolt, hanem elgondolkodtatni akart, fel akarta hívni a figyelmet jelenségekre.

Rádiós jegyzetei is rávilágítanak arra, hogy a katolikus vallása fontos szerepet játszott az életében, hiszen nem egyszer a helyi és a világegyház dolgaira reflektált. A jegyzeteit a keresztény értékrend iránti elkötelezettség és mély humanizmus hatja át, hiszen Zsehránszky István mindig meg volt győződve arról, hogy az emberek alapvetően jó szándékúak, mindig reménykedett a dolgok jóra fordulásában. Írásaiban

nyoma sincs a peszsimizmusnak. Amikor a valóság árnyoldalairól ír, akkor is felvillantja a kedvező fordulat reményét. Hitt a cselekvés erejében, abban, hogy felelősséggel tartozunk környezetünknek, embertársainknak, és mindannyian magunk sorskovácsai vagyunk. Megragadó az illúzióktól mentes, józan helyzetértékelése.

Zárszóként idézzük közösségünk másik tagjának, Darvas Enikőnek, a Bukaresti Rádió főszerkesztőjének a kötet előszavában megfogalmazott gondolatait: „Az írás számára egyben lázadás is volt. Emberszeretete nem hagyhatta szó nélkül mások meggyalázását, kiszolgáltatottságát, az igazságtalanságot. Elítélte a gyűlöletet,

az erőszak minden formáját, megvetette a csalást, a hazugságot és a képmutatást. Hitte, hogy ha nem tanulunk a múltból, jövőnk sem lesz, és minden rossz visszatérhet a múltból. (...) Humánus gondolkodó volt, aki soha nem adta fel. Azt tanította, ha valamit tehetünk, akkor tegyünk jót”.

*A könyv megvásárolható a holnap.ro internetes könyvesboltban.

Borbély Tamás

Megjelent a Remény című bukaresti magyar katolikus lap áprilisi számában.

Székesi Ferenc, a szellemi ezermester

Székesi Ferenc, „a zsögödi médiamunkás” sajtóban töltött pályafutásának ötven esztendejét összegzi Az írógéptől az iCloudig című, a Csíkszeredai Könyvvásár nyitónapján, május 12-én az Erőss Zsolt Arénában bemutatott kötet. Ugyanazon a színpadon, ahol a szerző 2020 őszén átvette a MÜRE Életmű-díját.

Rendhagyó módon a Simó Mártonnal és Ferencz Imrével folytatott beszélgetést, amelyen Kányádi Szilárd színművész olvasott fel részteket a könyvből, maga a szerző moderálta, ahogy ő fogalmazott derűtséget keltve a mintegy ötven fős közönség körében: „azért moderálom én, mert én ismerem a legjobban ezt a könyvet.”

Székesi Ferenc sorra be is mutatta a Hargita Népe Kiadó gondozásában megjelent, több mint félezer oldalas mű fejezeteit. Az első a vele készített interjúkból válogat, ez a rész komoly szerepet kap a szerző megismertetésében. A második, Tükör által élesebben című, néhány díjátadóhoz kötődő méltatást közöl, köztük Sarány István laudációját a már említett tavalyelőtti díjátadóról. A harmadik fejezet is válogatás Székesi különböző kötetekbe írt elő- és utószavaiból.

A negyedik rész három olyan szöveget kínál, amelyek közös tematikája a média. A Kritérium, közléképben fejezet a kiadónál töltött időkre való emlékezés, illetve tisztelgés Domokos Géza emléke előtt. A hatodik fejezet közös tematikája az iskola, többek között egy beszélgetéssel az ötvenöt éves érettségi találkozáson. A könyv hetedik része a legterjedelmesebb: másfél-száz, 2018-2021 között született minisszé olyan könyvekről, amelyeket a szerzőjük egykor Székesi Ferencnek dedikált. A könyvben reprodukálják is a kézírásos ajánlásokat. Az Évek sodrásában című zárórész összefoglaló jellegű, ez esetben a szerző az öninterjú műfaját választotta.

A kötet szerkezetének ismertetését egy egész sor anekdota színesítette, hajdani sajtós történetek, többek között az egyszeri szeredai

szedőről, akit, miután valamilyen gazdasági bűncselekmény miatt lecsuktak, szakember hiányában naponta kiengedtek a börtönből, mert a 90-es évek elején azok új lap miatt nem volt aki a nyomdában szedjen.

Ferencz Imre úgy jellemezte Székesi: „Médiamunkásnak mondja magát, valójában vérbeli közíró. Szellemi ezermester. Ez a könyv ugyan személyes számvetés, de nem csak az ő életéről szól, hanem korrajz. Székesi Ferenc egykori kollégája a Hargita napilapnál hozzátette: „Feri új szellemet, látásmódot hozott 71-ben a laphoz, amire felfigyeltek az olvasók is, a kollégák is.”

Simó Márton írásos méltatásában azt emelte ki: Székesi Ferenc „az a fajta értelmiségi, aki felvállalta az erdélyi, székelyföldi, zsögödi sorsot.”

Zárszóként a moderátor-szerző a könyv fülszövegéből idézett: „Ha állandóan sírunk, panaszkodunk, az a gyengeség jele. Éppen ellenkezőleg, meg kell legyünk győződve róla, hogy ami a miénk, azt senki nem tudja elvenni tőlünk. A továbbélés és túlélés képessége jóval mélyebben bennünk van, és ez tartott meg mindenféle zűrzavaros történelmi időkben.”

Kányádi Szilárd, Székesi Ferenc, Ferencz Imre és Simó Márton a májusi könyvbemutatón

Tényfeltárás, veszélyek, izgalmak – a Médianapok idei témái

A BBTE magyar újságírás tanszékének másodéves hallgatói két év kihagyás után ismét előben szervezték meg a Médianapok nevű szakmai konferenciájukat. A rendezvény ötödik kiadásán az újságírói szakma különleges és kevésbé ismert részeit mutatták be.

A pénteki kvízest, és a kolozsvári diáklapok, a *Perspektíva* és a *Campus* kerekasztal-beszélgetése után szombaton négy különleges vendég adott elő a szakma legnehezebb és legkalandosabb szeleiről. Vásárnap, az esemény zárásaként pedig Csibi László dokumentumfilm-rendező mutatta be izgalmas szakmáját a közönségnek. Gebe Zolival látogattunk el az eseményre, a Kommunikáció-, Közigazgatás- és Politikatudományi Kar (FSPAC) épületébe, hogy megnézzük a kínálatot, amelyet idén az *SOS! Újságíró vagyok! – amit a közönség nem lát* címmel hirdettek.

Oknyomozás, veszélyes helyzetek, díjnyertes riport ukrán menekültekről, a filmkészítés rejtelmek, valamint a megbízhatóság és hitelesség fontossága is terítékre került, így nem unatkoztunk az egyetem előadótermében. Az előadók

egymást is érdeklődve hallgatták, így tanulságos szakmai beszélgetés is kerekedett az előadások után kérdésekből.

Rövid megnyitó után **Sipos Zoltán**, az Átlátszó Erdély újságírója beszélt a tényfeltáró újságírás módszereiről, és konkrét esetekről, amiken dolgozott. Külföldi kollégáival közösen a magyarországi választások kapcsán írtak cikk-sorozatot arról, hogy mintegy harmadára csökkent a külföldi magyarok részére eljuttatott támogatások mértéke a választásokat megelőző időszakban, a korábbi évekhez képest.

Beszámolt arról is, hogyan járt utána a Marosvásárhely mellett talált, kidobott és csalást sejtető levélszavazatok ügyének, amelyről szintén írt az Átlátszóra, és amely hírnek a túl korai közlését utólag, az oknyomozói munka végé-

re már visszavonta volna. Ennek oka, hogy a feltárt tények fényében életszerűtlen jelenet lehetett az említett szavazólapok megtalálása: egy forgalmas, de leginkább autóval járt főúttól 50-100 méterre, egy mezőn, egy illegális szemétdombon „véletlenül” arra járó gyalogos épp kiszúrja az érzékeny dokumentumokkal teli zsákot a többi zsák között, majd ezt névtelenül eljuttatja a sajtónak, és végül köddé válik, ugyanis az eredeti megtaláló kiléte azóta is titok.

A beszámolók közben az is kiderült, milyen nehézségekkel jár egy tényfeltáró cikk elkészítése, és hogy mire lenne szükség az oknyomozói műfaj hatékonyabb működéséhez Erdélyben. Mint mondja, az Átlátszó Erdélynél hárman dolgoznak, s legalább kétszer ennyi ember kellene a hatékony munkához. Emellett pénzügyi forrásokra, eszközökre, és időre is szükségük van, hiszen egy-egy ilyen anyag rengeteg munkát igényel, és olykor több hetes kutatás után derül ki, hogy a témából nem lehet cikk.

Lukács Csaba, a *Magyar Hang* főszerkesztője a Toásó-ügyként elhíresült eset részleteit és saját bolíviai

tapasztalatait osztotta meg a közönséggel. A dél-amerikai országban elfogott, terroristának titulált és börtönbe került erdélyi származású Toásó Elődöt az újságíró kollégái és helyi segítői közreműködésével vitte ki az országból egy mentőakció során. Lukács hangsúlyozta, az ügy részletei továbbra is tisztázatlanok, valószínűleg soha nem derül ki a teljes igazság, mivel a kommandósok rajtaütés során lelőtték Rózsa Flores Eduardot, az egyetlen embert, aki elmondhatta volna azt.

Lukács kiemelte, hogy a távoli országokban való boldoguláshoz az újságírónak ismernie kell a helyi szokásokat, földrajzi és éghajlati tényezőket, valamint elengedhetetlen egy fixer segítsége, aki mindezeket (valamint az adott ország nyelvét) nála is jobban ismeri. Arra is felhívta a figyelmet, hogy bizonyos helyzetekben nem árt, ha az ember zsebében van egy pakk cigaretta (akkor is, ha nem dohányzik), hiszen sokat el lehet érni vele tárgyalás és kapcsolatépítés terén.

Az ukrajnai konfliktussal kapcsolatban feltett kérdésünkre elmondta, Beregszászon jelenleg is van tudósítója a *Magyar Hang*nak, azt viszont nem szeretné, hogy a harci zónákba is elmenjenek munkatársai. Ennek biztonsági és költségvetési okai vannak, hiszen a háborús tudósítás az egyik legveszélyesebb és egyben legköltségesebb műfaj.

A videóriporter **Keresztes Péter** az ukrajnai menekültekről szóló, *A Háborúban nincs jó búcsú* című riportjáról beszélt, amelyért megkapta a PRÍX CIRCUM televíziós fesztivál Digital multimédia kategóriájának különdíját. Érdeklődését egyből felkeltette az ukrajnai háború miatt elindult menekültáradat, ezért döntött úgy, hogy ki megy a határra forgatni. Megviselték a riportkészítés során megélt élmények és saját családjára is gondolt a megtört, mindent hátrahagyó emberek heves érzelmi reakcióit látva. Munkájával azt szeretne volna elérni, hogy a nézők is átérezzék a helyzet súlyosságát, anélkül, hogy szenzációkeltésre töreked-

ne. Nehézséget jelentett az is, hogy a többi tévéstáb újságíróihoz hasonlóan odamenjen a síró, rettenetes lelkiállapotban lévő menekültekhez, és kikérdezze őket, viszont szakmai szempontokat is mérlegelnie kellett. Sajnálatos jelenségnek tartja, hogy a társadalom néhány hónap elteltével megszokta a háborút. Ez azért is problémát jelent, mert a segélyszervezetek egyre kevesebb adományt kapnak az ukránok megsegítésére.

A szombati előadások sorát **Maddie Liseblad**, a California State University oktatója zárta, aki egy San Bernardo-i lövöldözés eset példáján keresztül mutatta be, milyen az, ha az újságíró nem elég körültekintő a forrásait illetően. Az említett esetben ugyanis egy Marie Christmass nevű Twitter-felhasználó kezdett olyan, valósnak látszó adatokat posztolni, amelyek már csak azért sem lehettek igazak, mert, mint utólag kiderült, nem tartózkodott a helyszínen. Az animált karakteres profilkép és az internetes névtelenség mögé rejtőző „informátor” több nagy presztízsű újság szerzőit is megtévesztette, holott egyszerű utánajárással kiszűrhető lett volna az átverés.

A példa bemutatása után elmondta, melyek a legszembetűnőbb jelek, ha nem megbízható forrásból származó információt kapunk. Ilyen lehetőség a csatolt fénykép összevetése az említett helyszín valós kinézetével, hiszen bárki használhatja egy korábbi New York-i eset képeit egy hason-

ló, de mondjuk San Francisco-ban megesett hír illusztrációjaként, ha az olvasók nem ismerik a két város jellegzetességeit. Annak is érdemes utánajárni, hogy mikor és hol keletkezett a vizsgált információ.

A Médianapok **Csibi László**, filmes szakember és a BBTE Film- és Média Intézetének tanárának előadásával zárult. A dokumentumfilmrendező többek között a Nussbaum 95736 című holokauszt témájú filmje forgatása során szerzett élményekről beszélt.

Kiemelte, hogy a forgatás sosem úgy zajlik, ahogy előzőleg elképzeltük. Néha egy háttérben elhaladó kamion vagy egy kíváncsi kiskutya is megnehezítheti a riporter életét. Minden fiatal újságírót arra biztatott, hogy keressék az izgalmas sztorikat a környezetükben, és amennyiben nem találnak, vegyék fel a hátizsákot és induljanak el a világba. Szerinte a dokumentumfilm mindig tartalmaz szubjektivitást is, mert a készítő dolga, hogy vágás során milyen részleteket hagy benne a végleges filmben.

Csibi László készülő filmjeiből is mutatott jeleneteket. Az egyik Azerbajdzsánban készült, nem árulta el, hogy miről fog szólni, csak annyit, izgalmas témát talált a távoli országban, úgyhogy minden érdeklődőnek ajánlja a megtekintését.

Az ötödik Médianapok előadásai visszanezézhetők az esemény Facebook-oldalán.

Gebe Zoltán és Mihálykó Tihamér
tudósítása

Brassai sajtófotó-tárlatok Szentgyörgytől Nagykárolyig

Nagyvárad és Csíkszereda után párhuzamosan két helyszínen nyílt február végén kiállítás a MŰRE hatodik Brassai Sajtófotó-pályázatának zsűrizett anyagából. A mintegy félszáz képből álló, többnyire ugyanazokat a felvételeket kínáló anyagot február 24-én, vasárnap délnél a sepsiszentgyörgyi Unitárius Galériában népes közönség előtt nyitották meg. Péterfi Ágnes lelképásztor köszöntője után Szűcs László szolt a pályázatról, illetve adott át helyi al-

kotóknak, Albert Leventének, Huszár Szilamérnak és Szekeres Attilának elismeréseket, okleveleket. Az anyagot Halmágyi Zsolt, a pályázat korábbi többszörös díjazottja, az idei anyag zsűrijének tagja ajánlotta az érdeklődők figyelmébe. A megnyitó alkalmával bejelentették a MŰRE Sajtófotós és videóújságíró szakosztályának a megalakulását.

A találkozó második részében bemutatták Fám Erika Lájkolhatatlan című, művészeti írásokat, esszéket tartalmazó könyvét, ami múlt év

őszén a Holnap Könyvek gondozásában jelent meg. Közreműködött Szebeni Zsuzsa, a sepsiszentgyörgyi Liszt Intézet vezetője, a műből részletet felolvasó Huszár Szilamér, illetve a kötet szerkesztője, Szűcs László.

Két nappal később, február 26-án, kedden délután a bukaresti Liszt Intézetben nyitották meg a sajtófotókból válogatott kiállítást, amit nem csupán a helyszínen, hanem a Liszt Intézet Facebook-oldalán is élőben lehetett tekinteni.

Kósa András, a bukaresti magyar kulturális intézet vezetőjének köszöntője után Szűcs László MŰRE-elnök üzenetét magyar és román nyelven Bara Hajnal, az intézet munkatársa olvasta fel. A kiállítást Borbély Tamás újságíró nyitotta meg. Jelen voltak a Román Televízió Magyar Adása, az MTI, továbbá a Viața medicală hetilap munkatársai.

Nagykárolyi kiállítással zárult a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete által az elmúlt évben immár hatodik alkalommal meghirdetett Brassai Sajtófotó pályázat. Tizenhét alkotó több mint 400 felvételéből a zsűризést követően közel ötvenet mutattunk be az utóbbi hónapokban négy helyszínen. A sorozatszáró kiállítás megnyitója 2022. június 15-én zajlott Nagykárolyban, a Károlyi-kastély kiállítótermében. Az anyagot Szűcs László méltatta, majd átadta a Brassai-fődíjat Móricz-Sabján Simonnak.

Tárlatainkon Barabási Attila Csaba, Albert Levente, Huszár Szilamér, Kerekes István, Kocsis Csaba, Móricz Sabján Simon, Ótos András, Pongrácz Panni, Sarány István, Santa István Csaba, Sinka Pál, Szigeti Vajk István és Szekeres Attila alkotásai szerepeltek.

Huszár Szilamér egyik képe a nagykárolyi tárlatnyitón a Károlyi kastélyban

A Brassai anyag nagyváradi kiállításán a Vilidár Galériában közreműködött Thurzó Sándor József brácsaművész

Nagykárolyban vette át a Brassai-díjat Móricz Sabján Simon. Bal szélén vendéglátónk: Bikfalvi Zsolt

Látogatók az ötödik járványhullám idején nyílt bukaresti kiállításunkon a Liszt Intézetben

Nagybányán jártam

Minap Nagybányán jártam. Örömmel tértem vissza a ritkán, de annál nagyobb kíváncsisággal és jóleső érzéssel felkeresett nagyvárosba. Nagyon szeretem a hangulatát, a művésztelep kisugárzását érezni minduntalan, a Szent István-torony, vagy református templom tornya vörös toronysisakjával talán a képzőművészeti alkotásokon leggyakrabban megörökített két épület Erdélyben, alakjuk mindegyre feltűnik vagy felsejlik a Nagybányán élt és alkotott, no meg jelenleg is alkotó művészek munkáin.

Ottlétünk alatt szinte végig esett az eső. De mégis szeret minket valaki ott fent, mert amikor programunk egyik helyszínéről a másikra kellett gyalogolnunk, mindig megszűnt az eső, így száraz ruhával és lábbelivel megúsztuk a sétát, gyönyörködhattunk az utunkba eső házakban, parkban, hídban, utcákban, a zsongó főtérben.

Éppen a főtér fesztivál zajlott, ennek keretében mutatta be a Romániai Magyar Újságírók Egyesülete tavalyi nagybányai riportportyája alkalmával született írásokból

összeállított kötetet. Voltunk páran ott szerzők is – nem annyian, amennyien szerettek volna eljönni –, és nézők is voltak a teremben, kíváncsiak és érdeklődők, még ha nem is voltak annyian, mint amennyit a színpadra állított ember látni szeretne. De voltunk annyian szerzők és potenciális olvasók is, hogy hangulatos beszélgetés kerekedjen ki Nagybányáról, a szórványletről, a szórvány fogalmáról és a megnevezés megváltoztatásának szükségességéről; no meg oktatásról, közművelődésről, egyházzól, közösségi

szerepvállalásról. És persze művészetről, annak szépteremtő és közösségformáló erejéről.

De volt alkalmunk a főtéren felállított lacikonyhák egyikén ebédelni, s a finom falatok majszolgáltatása közben gyönyörködni az eső dacára is a teret benépesítő forgatagban, az esőkabátban, esőernyővel pocsolyában tocsogó kisgyermekekben. Hallgattuk a nagyszínpadról elhangzó, eligazító jellegű szövegeket, s közben elégtellel nyugtáztuk, hogy a főtér fesztivál szervezői mennyi programmal készültek a város és a környék magyar lakossága tartalmas szórakoztatására.

Hogy teljesebb – és nagybányaibb – legyen az élmény, két remek kiállítást is láthattunk. Az egyik a Don Bosco-házban a kortárs művészek szakrális alkotásait felvonultató kiállítás volt, a másik pedig egy remek Jándi Dávid-tárlat a Várvédő Zsolt Galériában. Az első tárlaton látható munkák a 91 évét fiataloságával, örökmozgásával megha-

Megérkezik a friss riportkötet a nagybányai színházba

Színpadon a máramarosi riportkötet szerzői (Pongrácz Panni felvételei)

zudtoló Véső Ágoston festőművész által létrehívott és évente megszervezett Nagybányai Tájképfestő Telegen születtek és a kezdeményező szándéka szerint a nagybányai festészet legnemesebb hagyományait kívánják ébren tartani, tovább vinni, azzal a meggyőződéssel, hogy Nagybánya nem stílust, hanem szellemiséget jelent. S bár gondot okoz az évek során felhalmozott munkák elhelyezése, Szmotku Róbert római katolikus esperes révén szállást talált a gyűjtemény. A Jándi-tárlat pedig a korán – alig 51 évesen – elhunyt posztimpresszionista

művésznek kíván emléket állítani a kicsiny, de remekül felszerelt, jó hangulatú galériában. S bár a művészettörténészek a Thorma János-tanítvány Jándi képeinek színvilágára hívják fel a figyelmet, nem lehet eltekinteni a művész remek rajzkészségétől, elmélyült rajtudásától sem.

A látogatás üdítő hatással bírt rám, rengeteg élményt szereztem, hosszú időre feltöltődve. Az eső több rendben is lezúdult, de mint kollégám mondta, ez csak a jövő évi gazdag termést készíti elő. Mikor másnap reggel útra keltünk, a

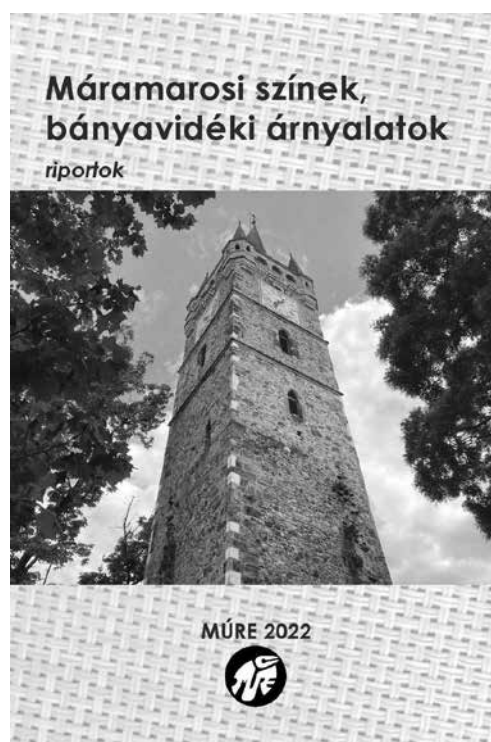
felhők közül olykor kikancsintott a Nap. Olyan volt a táj, mintha a nagybányai művészek képei elevedtek volna meg.

Már várom az alkalmat, hogy ismét Nagybányára látogassak, abba a városban, ahová mindig örömmel, kíváncsisággal és jóleső érzéssel térek vissza, és amelynek nagyon szeretem a hangulatát.

Sarány István

Elhangzott a Bukaresti Rádió Magyar adásában, 2022. szeptember 13.

Máramarosi színek, bányavidéki árnyalatok címmel jelent meg a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete legújabb riportkötete. A 2021 júniusában Nagybányán szervezett riporttábor résztvevői eljutottak többek között Koltóra, Domokosra, Misztótfaluba, Máramarosszigetre, Aknasugatagra, Szinerváraljára. Az ekkor készült anyagokból szerkesztett kötetet Nagybánya 2022. szeptember 10-én mutattuk be a Nagybányai Városi Színházban. A kötet szerzői: Ambrus Attila, Bajna György, D. Mészáros Elek, Forró László, Mihály Kriszta, Rácz Éva, Sarány István, Simon Judit, Simonffy Katalin, Szucher Ervin, Szűcs László, Tamási Attila, Tárkányi János, Urbán Fanni, Újvári Ildikó.

Szántó Zoltán sportújságíró emlékére

Tragikus dátum február 15. a Bihari Napló életében: napra pontosan két évvel azután, hogy elvesztettük Rencz Csaba kollégánkat, a keddi nap folyamán kaptuk a lesújtó hírt, hogy elhunyt Szántó Zoltán Ádám, a BN sportrovatának vezetője.

Szántó Zoltán Ádámnak, mindenki Zolikájának a neve és élete is összefonódott a Bihari Naplóval. 1971. március 14-én született Nagyváradon, Szántó Sándor újságíró egyetlen fiaként. A középiskola elvégzése után a nagyváradi nyomdában dolgozott, de már 1991-ben a *Bihari Napló* tördelőszerkesztője. 1993-ban elvégezte az esztergomi főiskola újságíró szakát látogatás nélküli képzésben. 1994-től szerkesztette az újság sportrovatát, a BN időszakos kiadványainak is egyik felelős szerkesztője, továbbá két sport témájú könyv társszerzője volt. Huszonnyolc éven át szolgálta hűséggel Bihar megye sportkedvelő olvasóit és magát a megyei sportéletet. Édesapja halála után egyedül vitte a rovatot, ami akár élsportolói mércével mérve is hihetetlen koncentrációt igénylő, megterhelő teljesítmény, hiszen azon kívül, hogy kijárt a meccsekre, majd visszatért a szerkesztőségbe megírni a tudósításokat, mindezt meg is szerkesztette úgy, hogy a sportoldalban minden mérkőzés, eredmény, tabella, pontszám a helyére kerüljön. Időnként más oldalakat is szerkesztett. Továbbá arra is volt energiája, hogy a Bihari Napló focicsapatának a tagjaként is öregbítse lapunk hírnevét.

Abból az oldalból, amit ő szerkesztett meg, aligha lógtak ki szavak, sorok, bekezdések, nem volt betervezve több kép annál, mint amennyi be is fért. Annyira profi módon ment neki a papírra felvázolt oldalszerkesztés, hogy nem is barátkozott meg az új technológi-

akkal. Úgy érezhette, neki nincs is szüksége erre, hiszen tudta, és fennhangoztatta, persze kellő humorral a hangjában, hogy nap mint nap ő készíti el az újságba a „legszebb oldalt”, és néha fel is mutatta a sportoldal-tükröt, hogy ő is, és mi, többiek is gyönyörködünk benne, a másnapi lapszám pedig rendre igazolta kedélyes öndicséretét.

Alapelve volt, hogy elsősorban a helyi, megyei sporttörténetekre kell koncentrálni, azokat kell bemutatni a lapban, hiszen ha a Bihari Napló nem számolna be róluk, ezek a teljesítmények méltatlanul elvesznének. A helyi sport és az olvasók iránti elkötelezettségnek, szakmai hűségnek és megbízhatóságnak elismeréseképpen tavaly márciusban vehette át a Fehér Dezső újságírói Életmű-díjat, amit ő szép gesztussal a *Bihari Napló* közelmúltban elhunyt újságírói – Szántó Sándor, Rencz Csaba és Péter I. Zoltán – emlékének ajánlott. Tragikus, hogy most már őrá is csak

emlékezhetünk, nem nyújthatjuk baráti jobbkunkat neki, nem beszélgethetünk vele, nem élvezhetjük sajátos, üdítő humorát. Mindannyian megtapasztalhattuk: megértő kolléga, baráti közvetlenségű, segítőkész ember volt. Nem véletlen, hogy 2019-ben ő nyerte el a Bihari Naplónál „az év embere” címet, amit szakmai tudása, munkabírása mellett éppen közvetlenségével, segítőkészségével érdemelt ki.

Zoli hosszú ideje komoly egészségi gondokkal küzdött, melyek az utóbbi időben súlyosbodtak, emiatt a lapkészítésben is helyettesítésre szorult. Halálának híre mégis váratlanul ért mindannyiunkat, hiszen annyira korai volt még: mindössze az 51. életévét töltötte volna be a jövő hónapban.

Közhelyszámba megy, hogy amikor egy munkaközösség elveszt valakit, azt mondják rá, pótolhatatlan, holott mostani gyászunk közepette mi is tisztában vagyunk azzal, hogy a *Bihari Napló*-ban a továbbiakban is lesz sportoldal, hogy vannak és lesznek is még, akik hűséggel, becsülettel akarják szolgálni az olvasókat, mint tette azt Zoli. De ha a szakmaiság, a munka pótolható is, az az űr, amit Szántó Zoltán, a barát, az ember hagy maga után a Bihari Napló szerkesztőségében, az fájó hiány marad mindaddig, amíg lesznek kollégák és olvasók, akik ismerték őt. És mi, gyászolók most mind ebbe a sorsadta ajándékba kapaszkodunk bele, hogy ismerhetjük és szerethetjük Szántó Zoltánt, aki immár az égi redakcióban szerkeszti a legszebb oldalt.

Kedves Zoli, nyugalmad legyen békés! Gyászoló szerettednek vizgasztalódást kívánunk.

A Bihari Napló szerkesztősége
2022. február 17.

Búcsú Horváth Aranytól

Nyolcvankilenc éves korában, április 28-án elhunyt Horváth Arany író, újságíró. Horváth Arany Magyarózdön született 1932-ben, Kolozsváron érettségizett, tanulmányait a marosvásárhelyi Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskolán folytatta. Első írása 1953-ban az *Utunkban* jelent meg. 1964–1994 között a *Művelődés* kolozsvári szerkesztője, majd főszerkesztő-helyettese. Interjúit, publicisztikai írásait, társadalomrajzi riportjait a *Dolgozó Nő*, *Új Élet*, *Igazság*, *A Hét* közölte. *Ajándékként magamnak és Özdnak* cím alatt édesapjára, Horváth István költőre, íróra emlékezett.

További művei: *Ember a havason* (tévéjáték, 1978), *Fába faragott*

balladák (riportkönyv, Bukarest, 1983), *Pontot, vesszőt nem ismernek, de a szó mind igaz* (életrajzi elbeszélés, Budapest, 1985), *Kaloda-ének* (balladák prózában, Budapest,

1993), *Kökény a hóban* (riportkönyv, Kolozsvár, 1995), *Elrabolt méltóság* (két kiadás, Kolozsvár, 1999), *A csillagok nem álmodnak* (Kolozsvár, 2002), *Halálmadár szállott a kútgémre* (Kolozsvár, 2008).

Horváth Aranytól Facebook-oldalán búcsúzott Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke is. „Több mint harminc éve ismertem meg. A találkozásainkon mindig lenyűgözött, mert előtte nem volt mellébeszélés, nem lehetett elrejtőzni. Riporterként az volt a feladata, hogy másokat hagyjon beszélni, de nála nemcsak munka volt a faggatás és a hallgatás, hanem egyben út is a megértéshez” – fogalmazott.

Forrás: Maszol

Máriás József emlékére

A közösségi oldalon jelent meg a hír, hogy hosszas betegeskedés után április 5-én Nyíregyházán elhunyt a *Szatmári Hírlap*, majd a *Szatmári Friss Újság* egykori munkatársa, főszerkesztője Máriás József. 1940. január 30-án született Felsőbányán. Középiskolát Nagybányán végzett (1957), a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen magyar nyelv és irodalom szakon szerzett tanári diplomát (1962). Pályáját Szamosdarán kezdte az általános iskolában, 1964-től a *Bányavidéki Fáklya*, 1968-tól a *Szatmári Hírlap* szerkesztőségében dolgozott, ahol főszerkesztő (1974–79), helyettes főszerkesztő (1979–86), majd a kulturális rovat vezetője. Irodalompublicisztikai írásait az *Előre*, a *Falvak Dolgozó Népe*, a *Művelődés* és az *Utunk* közölte. Az 1989-es politikai fordulat után a *Szatmári Friss Újság*, valamint a kolozsvári *Vasárnap* és *Keresztény Szó* munkatársa. Érdeklődésének tárgykörében szerepel Nagybánya nagy író-születőjének, Németh Lászlónak irodalomtörténeti értékelése. Az Irodalomtudományi és Stilisztikai Tanulmányok 1984-es kötetében az író és szülővárosa kapcsolatait vizsgálja, az *Erdélyi Féniks* 1991. áprilisi számában a romániai színpadokon játszott Németh-drámákkal foglalkozik, Adósai vágynak Németh Lászlónak cím alatt a *Korunk* 1991/3.

számában a folyóirat Németh László-képének ellentmondásos alakulását elemzi, sürgetve, hogy az író születésének Nagybányán végre emléktáblával megünneptelt évfordulója „legyen kezdete annak a folyamatnak, mely újra beilleszti őt az erdélyi magyar szellemi élet áramkörébe”.

Forrás: Szamos

Szubjektív búcsú Román Győzötől

A '90-es években szinte mindennapos vendég volt a parlamentben. Minden érdekelte, lelkes, olykor szenvedélyes volt, különösen a nemzetiségi kérdéseket érintő jogvitákban. Rendkívül alapos és tájékozott volt. Némi ide nem illő rosszmájúsággal azt is mondhatnám, jobban ismerte a törvénytervezeteket, mint egynémely képviselőtársam. Nem hagyta békén a képviselőket és szenátorokat, amíg választ nem kapott minden kérdésére. Egyszer csúnyán összevesztünk. Már nem emlékszem, hogy az RMDSZ melyik döntésével nem értett egyet, s a szavazatomat számon is kérte rajtam. Én védtem a „mundér becsületét”, bár Román Győző kétségtelenül meggyőző volt. Szó szót követett, mind keményebb dolgokat vágtunk egymás fejéhez, aztán annyira megharagudott, hogy köszönés nélkül távozott. Bántott a dolog, utánastraladtam, de már eltűnt a liftajtó mögött.

Nem volt haragtartó, néhány nap múlva ismét megjelent a frakcióirodában, a szokásos érdeklődéssel vetette rá magát az új témákra. Korábbi konfliktusunkról nem beszéltünk.

Román Győző (1943–2022)

Aztán – különböző okok miatt – mindketten kikoptunk a parlamentből, azonban Győzővel gyakran találkoztam bukaresti magyar kulturális eseményeken. Fontosnak tartotta jelen lenni egy-egy kiállításon, előadáson, vagy könyvbemutatóon. Ilyenkor kedélyesen elbeszélgettünk. Egyszer már a nyelvemen volt, hogy elnézést kérjek tőle korábbi faragatlanságomért, de mégsem tudtam szóba hozni.

Ha jól emlékszem, minden bukaresti könyvbemutatómon ott volt, s a köteteim nemcsak megvette, hanem olvasta is, szívesen elmondta a véleményét írásmiről, ami tagadhatatlanul jólesett.

Sok mindent el tudtam volna képzelni Román Győzőről, de azt, hogy lírikus alkat lenne, egyáltalán nem. Ezért is lepott meg kellemesen, amikor a Facebook-oldalán egyre másra jelentek meg versei, amelyek azután három kötetben láttak napvilágot. Román Győzőt, a költőt, három téma különösképpen érdekelte: a természet, az erdélyi táj szépsége, a kisebbségi sorskérdések és az emberi lét mulandósága. Akárcsak publicistaként, költőként is markánsan fogalmazta meg véleményét.

Első és harmadik verseskötetéről kritikát közöltem a *Bukaresti Rádió* jegyzet-rovatában. Tetszhetett neki, mert az egyiket megosztotta Facebook-oldalán.

És akkor álljon itt egy rövid részlet legutóbbi – most már tudjuk, hogy utolsó – verseskötetének egyik verséből:

*Ha kopogtatom létem utolsó köveit,
Lelkemben látom a tarka rét színeit,
bár most minden fagyos, fehér
a remény idáig is elér.
(...)*

*Talán valahol tiszta gyöngypatak,
hol vágyaid nem gyötörnek, bántanak,
nem gördülnek rád galád, rongy szavak,
partján szenny, szemét nem rohad.
S ha elkopnak létem utolsó kövei,
megmaradnak-e lelkem színei?
Vagy szétmarcangolják vérszomjas vadak,
csak a sóhajok maradnak, visszhangzanak.*

Most, hogy már nincs köztünk, annál jobban zavar az a régi veszekedésünk. Bár a konkrét ügyre már nem emlékszem, olyan érzésem van, hogy neki lehetett igaza. Nyugodj békében Győző!

Székelly Ervin

Megújult a temesvári Heti Új Szó

A Temesváron szerkesztett és a környező megyékben is terjesztett HETI ÚJ SZÓ hetilap június elsejétől az általánosan elfogadott újság (A3-as) formátumban kerül az Olvasók kezébe. A formai és tartalmi megújulás igénye hosszabb ideje felmerült, megerősítették újtási szándékunkat az olvasói elégedettségi kérdőívre adott válaszok is. Ráadásul az említett időponttól beszüntette tevékenységét Temesvár utolsó rotációs nyomdája (nagyjából 2010-ig a negyvenhez közelített a temesvári nyomdák száma, ezek közül öt működtetett rotációs gépet is...), végül egy kolozsvári nyomdában találtuk meg a partnert, amely az általunk igényelt oldalszámú lap kinyomtatását elvállalta.

A koszerű nyomdatechnikának köszönhetően, a korábbiaknál sokkal szebb újságot vehet kézbe az Olvasó. A térség közérdekű híreinek közlését, illetve a magyar közösségeket különösen foglalkoztató témák megjele-

nítését és a magas szintű olvasói elégedettséget kiváltó eddigi rovatainkat kiegészítve, a tartalmi megújulás jegyében, több új rovatot is indítottunk. A *Jelek és jelzések* rovatban közös dolgaink kerülnek terítékre, *Hírek itthonról meg otthonról* című rovatunkat a magyar világ híreinek tárházaként ajánljuk, a *Jeles elődeink* rovat pedig a feledés homályából hivatott kiemelni, népszerűsíteni értéket teremtő elődeink munkásságát. *Beszéljük meg* címmel pedig lehetőséget kínálunk Olvasóinknak véleményük kinyilvánítására, megjegyzéseik megfogalmazására. Szintén a minőségi tartalmi megújuláshoz járul hozzá a sok évtizedes újságírói tapasztalattal rendelkező főmunkatársunk, dr. Bodó Barna egyetemi tanár.

A HETI ÚJ SZÓ regionális újság kiadója 2022-től a Várbástya Egyesület.

Makkai Zoltán főszerkesztő

Legyen miénk a tér a TEMESVÁRI MAGYAR NAPOKON!

Nem egészen két hét múlva, szeptember 22-én kezdődik el a temesvári, bántsi magyar közösség legnagyobb seregszemléje, a TEMESVÁRI MAGYAR NAPOK rendezvénysorozat. A rengeteg programot kínáló magyar napok kiemelkedő mozzanataiként, nagy várakozás elől meg a koncerteket: pénteken, szeptember 23-án a fittéri nagyszínpadon VARGA MIKLÓS koncertezik, szombaton szeptember 24-én 18,30 órától a KERECSEN együttes, 21,00 órától pedig az R-GO lép fel. Szintén szombaton, a Szabadság téri kőszínpadon 15,00 órától koncertezik a SLEEPIN INSONNIA együttes és 19,30 órától az idei Siculus-díjat elbíró SLIGHT MINUTES együttes. Vasárnap, szeptember 25-én 21,00 órától PRESSER GÁBOR és a CSIK ZENEKAR lép fel. A koncertek mellett számos érdekes program is ajánlanak a szervezők: pénteken 17,00 órától néptáncbemutatók lépnek fel, a Bartók Körképértúra emléktől eleveníthetik fel vetített képek előadás keretében szombaton 14,00 órától, a Bántsi Kultúrvasárnap rövid történetét vázolja fel Csoma Botond szombaton 18,00 órától, több könyvhemutató is lesz, meg csokoládé- és borkóstolók, politikusok és közéleti személyiségek tartanak előadásokat körüldéző témákról, és számos családi programra is várják az érdeklődőket. Idén is azonos a cél: Legyen miénk a tér a TEMESVÁRI MAGYAR NAPOKON!

Heti ÚJ SZÓ
Temesvár
Regionális hetilap

2022. szeptember 9.,
XXVIII. évf., 35. sz.

Megjelenik
PÉNTEKEN

Ára: 5,00 lej

Becsengettek a Bartók Béla Elméleti Liceumban

A tanítási folyamat váltott változásai, a módosított tanterv, a családok mindennapi felzárkózó gondok, sem tudták beemészteni a vizuális örömet a Bartók Béla Elméleti Liceum tantervében. A sokszor gyermek és szülő, az iskola munkaközösségének részvételével megteremtett élmény együttesen hozta létre a jövőképet is kivétel nélkül. 2. o.

LEGYEN EGY JÓ LAPJA!

Ne hagyja az utolsó pillanatra, újítsa meg előfizetését a HETI ÚJ SZÓ-ra!

Úgy tűnik, hogy az időnként felmerülő gondok, mulasztások ellenére a postai előfizetés a legbiztosabb módja annak, hogy Olvasóink rendszeresen hozzájussanak lapunkhoz.

Előfizetés ügyében SZEPTEMBER 23-ig keressék a postást vagy érdeklődjenek a postahivatalokban. Végvári, ételek, igazságt, írói, lugos, szapárfalvi, illetve pécsei Olvasóink helyi terjesztőinktől igényelhetik az újságot. Előfizethető a lapunk internetes változata is a hetijuzso@yahoo.com e-mail címen. Azoknak, akik már előfizettek a HETI ÚJ SZÓ-ra, és azoknak, akik ezután fizetnek elő lapunkra, ezúton köszönjük meg, hogy előfizetésükkel segítik munkánkat, azt, hogy

LEGYEN EGY JÓ LAPUNK!

Bodó Barna:

Óvoda

Jelek és jelzések

2. o.

Makkai Zoltán:

Anyasországi
vállalkozó a
Magyar Házban

3. o.

Graur János

Bográcsfőzők
találkozója
Végváron

8. o.

Uj János

A századik tanév
az aradi
Csiky Gergely
Főgimnáziumban

9. o.

Sipos Erzsébet:

Névjegy

16. o.

A megújult arculatú hetilap
szeptemberi 9-i számának
címlapja

MÚRE-ősz, 2022 – Szárhegy

Szakmai tanácskozás, tisztújító Közgyűlés

2022. október 7., péntek

- 15.00 óráig** érkezés, regisztráció, IT, BB, Spectator ülés
16.00 óra Krenner Miklós/Spectator Emlékonferencia, partnerségben a Spectator Alapítvánnyal. Előadások: Puskel Péter, (id.) Cseke Péter, L. Balogh Béni, Györffy Gábor. Kerekasztal-beszélgetés. Moderátor: H. Szabó Gyula
17.45 óra Képekbe zárt pillanatok c. fotókiállítás megnyitója
18.00 óra Pódiumbeszélgetés Józsa Erika újságíró, zeneszerző, szövegíróval
19.00 óra Szárhegy-MÚRE Pressing focimeccs, visszavágó
20.30 óra Vacsora, koccintás

2022. október 8., szombat

- 8.30 óra** A Közgyűlés első összehívása
9.30-kb. 12.00 óra Tisztújító Közgyűlés
12.30-13.30 Ebéd
14.00 óra Mit kínál az Arcanum digitális tudásbázis? Vendégünk Kovács Szabolcs, az Arcanum romániai képviselője
15.00 óra Könyvek a sajtóról, sajtósok könyvei. A rendezvény vendége: Kiss Ágnes, a *Finomhangolás. Koordináció és kontroll a szovjet típusú cenzúra rendszerekben. Romániai példák* c. kötet szerzője
16.30-18.30 óra *Lapok és kiadók színe és fonákja. Változatok,*

támogatások, lehetőségek.

Vitadélután. Moderátor: Rácz Éva

- 20.00** A 2022 évi szakmai díjak átadása, partnerszervezetek, vendégek üdvözlétei, koccintás a szárhegyi Községháza dísztermében.

2022. október 9., vasárnap

- 8.30-10.00** Reggeli, elutazás stb.

A program támogatói:

